MERAKET

Sayı: 30 / Haziran 2018

Kamera Arkası

Nereye Gitsek ?

Madrid, Oley!

Medeniyetin Su Yolu
Gaziantep

MERAKET

BU SAYIDA

4
Üç Ada Üç Ev

9
Eskiye Dönen Yeni Side

15
Medeniyetin Su Yolu: Antep

20
Madrid, Oley!

30
Aile Boyu Hindistan

35
KAMERA ARKASI: Nereye Gitsek?

EDİTÖRDEN

Azade Aslan

Merhaba,

Her yıl yaz mevsiminin gelişiyle birlikte, akıllara düşen bir soru var: Nereye Gitsek? İster şehrin bir köşesinde, ister farklı bir kent ya da ülkede... İyi havanın tadını çıkarmak isteyen ve merak etmekten vazgeçmeyenler için ilham verecek önerilerimiz var.

Şehrin arka bahçesinde üç ada, üç ev: Burgaz, Heybeli ve Büyükada, İstanbullular için en yakın kaçış rotaları. Bir vapur mesafedeki bu adaları biliyor olabilirsiniz, ama bu adaların üç simge ismini ve onları ağırlayan köşkleri bilerek gezince, daha çok keyif alacaksınız.

Türkiye'de, 'bir yaz klasiği' olarak adlandırılabilecek pek çok turizm merkezi var. Bunlarda biri de Side. Yerli olduğu kadar yabancı turistlerin de gözdelerinden olan Side, hızlı büyümenin yan etkilerini yaşayarak öğrendi. Çöküşü gördü ve çıkış yolunu buldu. Side'nin hikayesi, benzer durumdaki pek çok kitlesel turizm merkezi için ilham verici.

Haziran ayı için Gaziantep'i fazla sıcak bulabilirsiniz; ama kenti yer altından gezince, yakıcı güneşi hiç hissetmeyeceksiniz! Livas ve kastellerin izinde, medeniyetin su yolunu sizin için yazdık. Yazı ve fotoğraflardan daha fazlasını merak edenleri ise 6 Haziran saat 21.30'da BeIN İZ ekranlarına bekliyoruz.

Bu yıl haziran ayı, Ramazan Bayramı'nı da müjdeliyor. Bayram da tatili beraberinde getiriyor. Fırsattan istifade uzaklara yelken açmak isteyenler için iki farklı uçta, iki farklı rotamız var. Okurlarımızdan Bahar Paykoç, Madrid deneyimini merak edenler için yazdı. İZ'in sevilen yüzlerinden Işıl Bayraktar ise, yıllar önce tek başına gittiği ve İZ izleyenlerini de macerasına ortak ettiği Hindistan'a, bu kez çekirdek ailesiyle dönüyor. Aile Boyu Hindistan serisinin ilk yazısı, bu ay Merak Et sayfalarında.

Son olarak, "Nereye Gitsek?" sorusunu, iki deneyimli gezgine sorduk: Serkan Ercan yeryüzünü, Selin Beşkardeş suyun altını işaret etti. Bu iki isme kulak verin. Tercih sizin.

Sizin de anlatacaklarınız, paylaşacaklarınız varsa, dergi@sarkuteri.com.tr adresinden bize ulaşabilirsiniz.

Mutlu bir yaz dileğiyle...

KÜNYE

MERAKET

Sarkuteri PRODÜKSİYON

YAYIN KURULU:
MURAT TOY, VEDAT ATASOY,
KEREM EMRE BERK, YILDIZ KÖSE
EDİTÖR:
AZADE ASLAN
GRAFİK TASARIM:
EVREN BERK

ADRES: GÜMÜŞSUYU MAHALLESİ OSMANLI SOKAK NO 18/6 TAKSİM BEYOĞLU İSTANBUL
TELEFON: 0212 293 50 43 **FAKS**: 0212 293 50 21
WEB SİTESİ: www.sarkuteri.com.tr
/sarkuteriproduksiyon

ÜÇ ADA ÜÇ EV

Yazı: Selda Kaya Kapancık
Fotoğraflar: Aydın Kapancık

İstanbul, kimilerine göre güzellikler şehri, kimilerine göre büyük bir kaosun ana sahnesi... Ondan vazgeçmek de kolay değil, içinde kalıp güzelliklerini doyasıya yaşamak da. Ama geniş zamanlar söz konusuysa, İstanbul'un hemen yanı başında hayal gibi bir günün kapısını aralayabilirsiniz. Şehrin her iki yakasından da vapurlarla ulaşılabilen Prens Adaları, hem yaz mevsiminin en güzel adreslerinden biri, hem de edebiyatseverler için satırların arasına açılan bir kapı.

İstanbul'un güney kıyılarında, Marmara Denizi'nde bulunan Prens Adaları; Büyükada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada, Sedef Adası, Yassıada, Sivriada, Kaşık Adası ve Tavşan Adası olmak üzere 9 adadadan oluşuyor. Bu takım adalara tarih boyunca prens, papaz, demonisi, halkedon, kızıl gibi çeşitli isimler verilmiş. Prens adı kimilerine göre buraya sürgün edilen soylulardan, kimine göre ise Bizans İmparatoru II. Justin'in adada yaptırdığı saray ve manastırdan geliyor. Adalar, farklı dönemlerde, topraklarının renginden dolayı Kızıl, içinde yaşayan din adamalarından dolayı Papaz Adaları ismini de almış.

Sürgün Yerinden Sayfiyeye

Prens Adaları, Roma ve Bizans döneminde manastırlarla dolu bir sürgün yeridir. Osmanlı İmpartorluğu'nda ise daha çok Rumların yaşadığı balıkçı köylerinden ibarettir. 18. yüzyılın sonlarından itibaren ise Prens Adaları, başta Fransızlar olmak üzere batılıların yazlık mekanı olur. Fransızlarla başlayan akıma zamanla İngilizler de ayak uydurur ve adalarda yaşam canlanmaya başlar. 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra ise dini yapılarla birlikte sivil mimari örnekleri ön plana çıkar.

Günümüze kadar ulaşan ve dönemin mimari öğelerini taşıyan köşkler yapılmaya başlanır. Art nouveau, neo-grek, neo-klasik, neo-gotik gibi farklı üsluplarda yapılan köşkler adalarda mimarinin temel yapılarını oluşturur. Arap İzzet Paşa Köşkü, Arvantis Köşkü, Bedros Keresteciyan Köşkü, Con Paşa Köşkü, Hazzopoulo Köşkü, İsmail Canbulat Köşkü, Mazlum Bey Köşkü, Mizzi Köşkü gibi tarihi köşkler, sahip oldukları zarafet ve estetik ile Prens Adaları'nın en güzel değerleri olarak varlıklarını sürdürüyor.

Adaların köşkleri, tarih boyunca onlarca önemli isme de ev sahipliği yapmış. Ekim devriminin mimarlarından Troçki, Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Fenerbahçe'nin efsane futbolcusu Lefter ve daha birçok isim adalarda yaşamış ve iz bırakmış.

Türk edebiyatında ise adaların bambaşka bir yeri var. Reşat Nuri Güntekin, Sait Faik Abasıyanık, Melih Cevdet Anday, Hüseyin Avni Gürpınar, Aziz Nesin, Halide Edip Adıvar gibi birçok edebiyatçı, adalarda yaşamış. Bu nedenle ada vapuru, ada aşkları, ada yaşamı şiirlere, romanlara, öykülere konu olmuş. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur romanındaki Mümtaz ve Nuran'ın aşkı da ada vapurunda başlar, Reşat Nuri Güntekin'in Akşam Güneşi kitabını yazarkenki esin kaynağı da adadır. Sait Faik ise, hikayelerinde çoğu kez uzun yıllar yaşadığı Burgazada'nın gündelik yaşamını konu eder.

Bugün üç ada, üç edebiyatçı ile anılıyor ve onların yaşadıkları köşkler varlığını korumaya devam ediyor...

Sait Faik'in Burgaz'ı

Sait Faik, Burgazada'da "Spanudis Köşkü" olarak bilinen ve bugün Sait Faik Müzesi olarak misafirlerini ağırlayan evde yaşar. Usta öykücü Burgazada'yı doğasıyla ve kendine özgü nitelikleriyle anlatmış, adanın insanlarını hikaye etmiştir. Kimi zaman kediler, kimi zaman çocuklar, çoğu zaman balıkçılar onun öykülerinde yerini alır.

Sait Faik Abasıyanık'ın yakın arkadaşı Harry Ojelvu şu sözlerle anlatır dostunu; "İnsandı. Büyük bir 'İ' harfi ile insandı. Onun tüm derdi yazı yazmaktı. Adayı çok severdi. Ada onun 'fildişi kulesi' desek yeridir. Burada, yaşadığını hissederdi o. Adanın sokaklarını, faytoncularını, kedilerini, köpeklerini çok severdi. Ada onun için her şeydi. Köpekleri de vardı zaten onun. İnsanlardan beslenerek yazardı. Vapurda gördüğü bir adamı yazardı, balıkçıları yazardı. Biraz tersti ama içinde kocaman bir insan sevgisi vardı. Haksızlığı sevmediği için terslerdi zaten insanları da. Zaten 'her şey insanı sevmekle başlar' dememiş mi adam? Ne kadar doğru, ne kadar güzel."

Hüseyin Rahmi'nin Heybeli'si

Romanlarında genelde İstanbul halkının sosyal yaşantısını, aile ilişkilerini, ruhsal durumunu ele alan Hüseyin Rahmi Gürpınar ise Heybeliada ile özdeşlemiş bir edebiyatçıdır. 1864 yılında İstanbul'da doğan Hüseyin Rahmi Gürpınar, son 31 yılını Heybeliada'daki köşkünde geçirir. 80 yaşında yine burada hayata gözlerini yumar ve adadaki Abbas Paşa mezarlığına defnedilir. Yaşadığı köşk ise edebiyatçının ölümünden sonra yalnızlığa mahkum olur. Her geçen yıl daha da metruklaşan köşk uzun bir mücadelenin ardından 2000 yılında müze haline getirilir. Denize hakim bir konumdaki müzede bugün, usta edebiyatçının kendi yaptığı el işlerinin de arasında olduğu eşyalar ve kitaplar sergileniyor. Köşkün içinde atılan her adımda Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanları solunuyor.

Reşat Nuri'nin Büyükada'sı

Cumhuriyet dönemi edebiyatçılarından Reşat Nuri Güntekin de yaşamının önemli kısmını Prens Adaları'nda geçirir. Onun gözdesi ise Büyükada'dır. Hatta Akşam Güneşi isimli romanını kaleme alırken buradan esinlenir. Reşat Nuri Güntekin adada Yılmaz Türk Caddesi 119 numarada bulunan üç katlı bir yalıda yaşar. Yapı, henüz bir müzeye dönüştürülmediğinden, içini gezme imkanı yok. Ancak köşkün kapısının önündeki çiçeklerle uyumlu pembe pervazlı dış cephesini görmek için bile buraya uğramaya değer.

İstanbul'un Prens Adaları, aşıkların anavatanı, ayrılıkların, kavuşmaların en içli tanığıdır… Şarkıların en coşkulusu da, en hüzünlüsü de burada söylenmiştir… Siyah beyaz Türk filmlerinde buluşma mekanıdır; sevgiliyle el ele tutuşup yemyeşil ağaçların arasında patikaları adımlamak, yıllarca Yeşilçam'ın en kült romantik sahnelerinden biri olmuştur.

Prens adaları… Hem yakın, hem uzak… Mesafesi ile şehir hattı vapuru yakınlığında, huzurlu yaşantısı ile kilometrelerce uzakta... Alın kitaplarınızı yanınıza ve atlayın bir vapura!

ESKİYE DÖNEN

YENİ SİDE

Yazı ve Fotoğraflar: Vedat Atasoy
Hava Fotoğrafları: Barış Kılınç

Türkiye’nin en güzel günbatımı manzaralarından biri Side’de… Apollon Tapınağı’nın hemen ardından batan güneş, bugüne kadar binlerce kez fotoğraflandı. Türkiye’nin turizm ile tanışan ilk beldelerinden biri olan Side, daha çok batı Avrupalı turistlerin gözbebeği. Tarih ve yaşamın iç içe geçtiği gerçek bir turizm cenneti... Bu turizm cennetinde son yıllarda çok olumlu bir değişim ve dönüşüm hareketi yaşanıyor.

Side, Anadolu’nun güneyinde, verimli Pamfilya Ovası’nın en doğusunda yer alıyor. Side Limanı, antik dönemde Pamfilya’nın en önemli limanı ve ticaret kentiydi. Ayrıca Roma döneminde Pamfilya’nın başkentliğini yaptı. Side’nin bu zengin ve gösterişli tarihi, MS 7. yüzyıla kadar sürdü. Bu tarihten sonra kent, güneyden gelen özellikle Arap korsanların saldırıları sonucu iyice zayıfladı ve tarih sahnesinden silindi.

800 yıllık derin sessizliğin ardından, 19. yüzyılın sonlarında Side, Girit’ten gelen göçmenlerin yerleşim bölgesi oldu. Adı, II. Abdülhamit’in çocuğundan esinlenilerek “Selimiye Köyü” olarak değiştirildi. Bazı haritalarda Side’nin adı, hâlâ Selimiye olarak geçer. Selimiye Köyü, Türkiye’de örneğine pek rastlanmayan, ızgara planlı, ahşap cumbalı, taş evlerden oluşan bir yerleşim yeri oldu. Zengin Girit kültürünün yaşatılığı bu unutulmuş kumul alan, yıllarca gözlerden uzak yaşamaya devam etti.

Kendi Halinde Bir Köyden Gözde Turizm Merkezine

Mütevazı Selimiye Köyü'nün talihi, 1947 yılında Ord. Prof. Arif Müfit Mansel'in bölgede yaptığı kazılarla bir anda değişti. Köyün, antik dönemin görkemli Side kentinin üzerine yapıldığı ortaya çıktı. Adını, bölgede halen bolca üretilen nardan alan şehir kazıldıkça, dünyanın en iyi korunmuş antik şehirlerinden biri ortaya çıktı. Kilometrelerce uzunluktaki kum plajlar da eklenince, tam bir turizm cenneti ortaya çıktı.

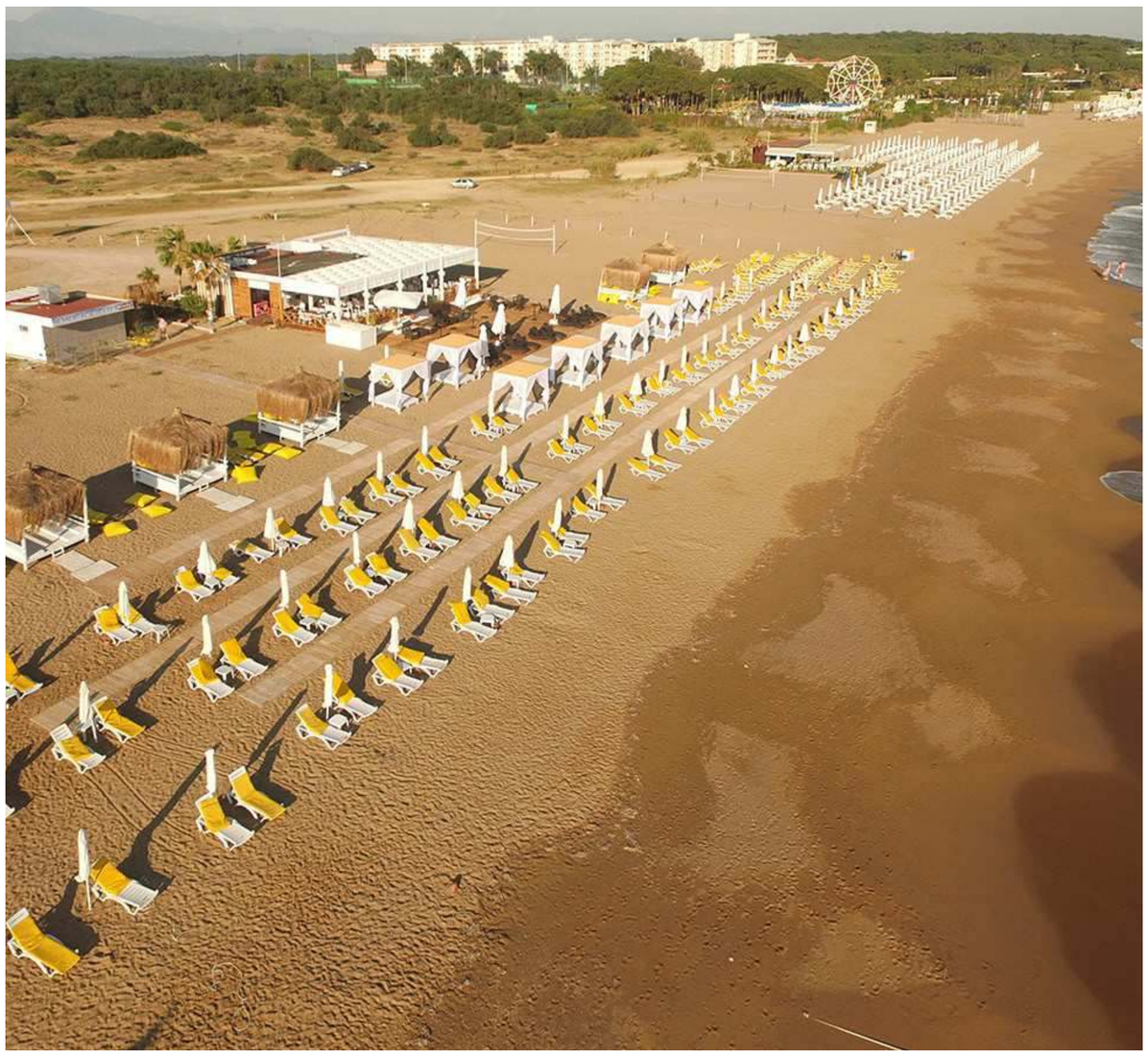

Gözden uzak, fakir Selimiye köyü bir anda zenginleşti. İşe yaramaz kumul alanlar devasa otellere, köyün içindeki ahşap cumbalı evler turistlik dükkanlara, barlara, restoranlara dönüştü. Tüm Türkiye gibi Selimiye Köyü de bu radikal değişime aslında hazır değildi. Kentin asıl zenginlikleri unutularak sadece turizmden kazanılacak paraya odaklanıldı. Muhteşem taş evlerin yerine, kent dokusuna uymayan 3-4 katlı garip binalar yapıldı.

Zengin Girit ve Akdeniz mutfağı unutuldu, yerine menüde her şeyin bulunduğu kalitesiz restoranlar ortaya çıktı. Buna turistleri rahatsız eden hanutçuluk da eklenince, muhteşem Side'nin turist kalitesi ve sayısı da düştü. Gelenler ise Türkiye'nin en güzel günbatımını izlemek yerine otelden çıkmamaya başladı.

Kentsel Dönüşüm

Bu durumdan rahatsız olan Side'nin aklı başında esnafı, bundan birkaç yıl önce şapkayı önüne alıp düşündü. Side'yi görkemli tarihine ve zengin kültürüne yakışır bir kent haline dönüştürmeye karar verdiler. Yerel yönetimin de desteğiyle "Kentsel Dönüşüm Projesi" hazırlandı. Bu proje ile birlikte Side'nin tarihsel dokuya uymayan yapıları yıkılarak, eski cumbalı taş ev mimarisine dönülmesine karar verildi.

İlk olarak, aslında arkeolog olan, işletmeci Haluk Şen kendi binalarını yıktı. Bunları yaparken yanına birçok arkeolog aldı. Hem yıkım hem de yapılan yeni bina, tamamen bilimsel çalışmalar eşliğinde yapıldı. Yıkım kazılarında ortaya çıkan tarihi eserler, cumbalı yeni binanın cam zemininde, şık bir şekilde sergilendi. Her aşaması arkeologlarla birlikte yapılan bu çalışma sonunda ortaya çıkan yeni yapılar o kadar sevildi ki, bir anda birçok yerde aynısı tekrarlanmaya başlandı. Şu anda Side'nin liman kesimi neredeyse tamamıyla temizlenmiş ve restore edilmiş durumda. Ortaya çıkan manzara tam anlamıyla şaşırtıcı. Side'nin sahil kesimi şu anda Türkiye'nin en ferah ve en güzel turizm alanı diyebiliriz. Side'nin araç trafiğine kapalı, geniş ve ferah meydanında çocuklar, güvenli bir şekilde neşe içinde oynarken, aileler muhteşem manzaranın keyfini çıkarıyor.

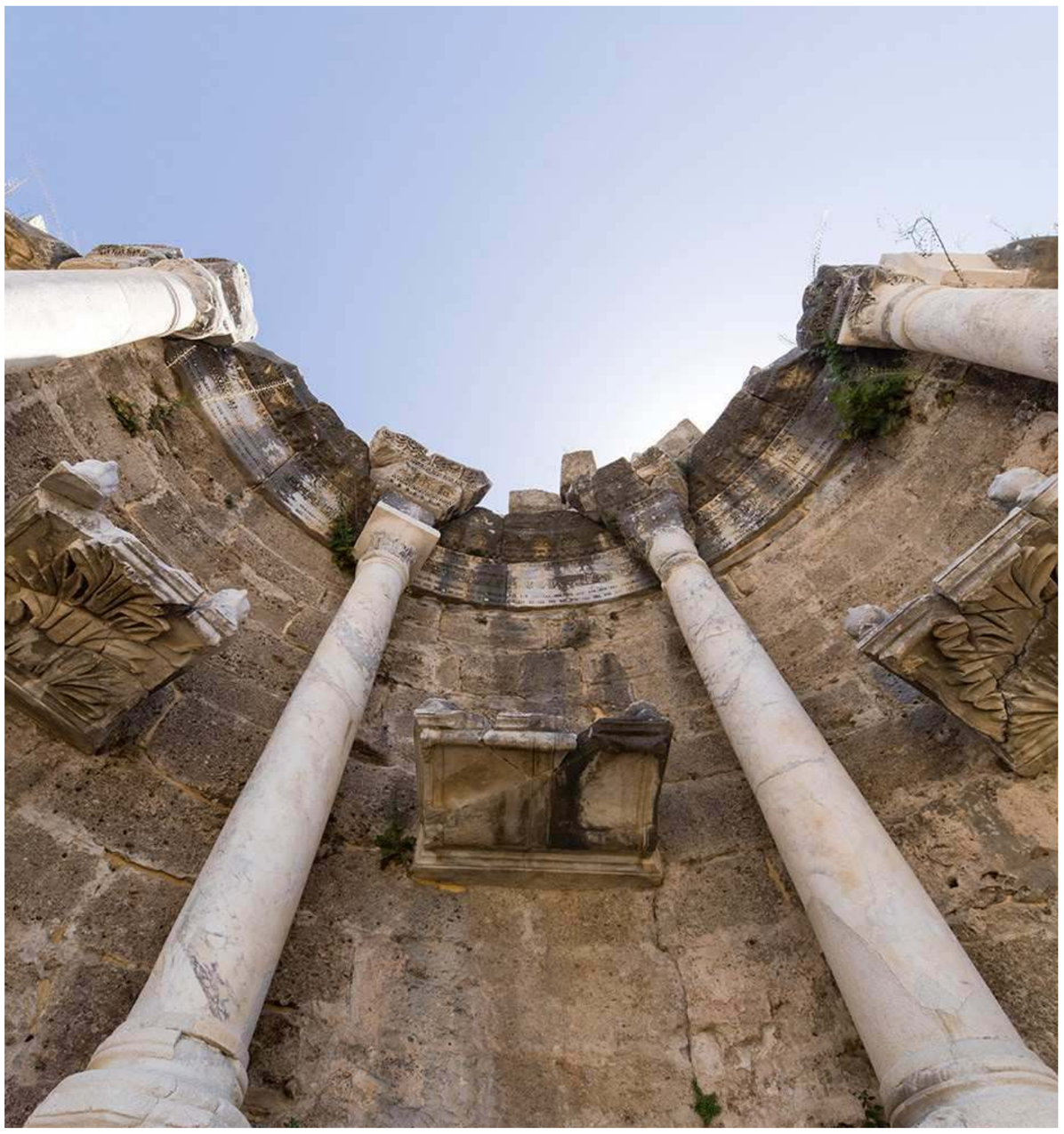

Bu mimari değişim, kentte tam anlamıyla bir bilinç uyanması yaşatmış durumda. Geçmişin kötü işletmeleri bir bir kapandı; yerlerini çok başarılı işletmeler almaya başladı. Çıfıtçı çarşısı menüler ise yerini Girit, Akdeniz ve Türk mutfağının zengin lezzetlerine bıraktı. Sadece turizm beldelerinde değil, büyük kentlerde bile örneğine fazla rastlanmayan yürüyüş yolları da eklenince, Side bambaşka bir çehreye büründü. Muhteşem kumsalları, zengin tarihi, olağanüstü güzellikteki müzesi, Türkiye'nin en ünlü günbatımı manzaralarından birine sahip olması ile tanınan Side, artık yepyeni bir turizm anlayışıyla karşımızda. "Kentsel Dönüşüm Projesi" tamamlandığında, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın en güzel sahil kasabası olmayı hedefliyor. Bu inanç ve çalışmayla bu hedefe ulaşmak hayal değil.

MEDENİYETİN SU YOLU:

ANTEP

Yazı ve Fotoğraflar:
Banu Acar

Gaziantep'i sokak sokak, çarşı çarşı biliyoruz. Ama yerin altında neler var, pek azımız merak ediyoruz. Oysa Antep'te yerin altından bile tarih fışkırıyor.

Su olmazsa yaşam da olmaz. Bu nedenle yerleşik düzene geçen bütün medeniyetlerde, kentlere su sağlamak hayati önem taşımış. Bu durum, bugün de aynı şekilde devam ediyor.

Gaziantep, Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinden biri. Bölgede Taş, Kalkolitik ve Bakır çağlarının izlerine rastlandığı gibi, Hitit, Mitani, Asur, Roma, Bizans, ve Türk-İslam dönemlerine ilişkin de çokça kalıntı var. Yöre, M.Ö. 1700 yıllarında Hititlerin hakimiyetine girmiş. Bugün şehrin 10 km kuzeyinde bulunan antik Dülük, Hititlerin önemli bir inanç merkezi. Tarih boyunca nice medeniyetlere ev sahipliği yapmış bu toprakların kalbinde yer alan Gaziantep şehriyse, binlerce yıllık bir kültür birikiminin modern yüzünü yansıtmakta.

Şehirlerde gezerken, aklımız gözlerimizdedir. Bastığımız yerin altında ne olduğunu ise hiç düşünmeyiz. Merak etmeyiz. Oysa Antep'in lezzetli yemekleri, baklavası, fıstığı, Zeugma Ören Yeri ve Müzesi'nin yanında bir de tarihi önemine rağmen pek bilinmeyen yer altı su yapıları var.

Livas ve Kasteller

Antep'teki yer altı su dağıtım kanalları, 13. yüzyıldan bugüne miras. Bunlara 'livas' ve 'kastel' deniyor. Livaslar insan emeğiyle oyulmuş yer altı su kanalları. Bunların yer altında olması, suyun kirlenmesine ve sıcak iklime sahip bölgelerde suyun buharlaşarak kaybolmasına engel oluyor. Antep de kurak ve sıcak olduğundan, zamanın mühendisleri bu yapıları yer altına inşa etmiş.

Kastel sözcüğü, Arapça'da 'yer altı su borusu', Osmanlıca'da 'su yolu, çeşme, yalak' olarak tanımlanıyor. Ayrıca suyun kollara ayrıldığı 'castellum' ile isim benzerliği de dikkat çekiyor.

Dünyada su dağıtım sistemi olarak birçok ülkede livaslar kullanılırken, kasteller dünyada sadece Antep'te bulunuyor. Antep'teki kasteller suyun halkın kullanımına açıldığı kamusal yapılar. Livasların kotuna bağlı olarak kısmen veya tamamen yer altında inşa edilmişler. İçlerinde kuyu, havuz, hela, çamaşır yıkama bölümü, çimeceklik (yıkanma) yerleri bulunuyor. Kasteller çamaşır yıkamaya ve çocuklarını yıkamaya gelen kadınların sohbet etme, yani bir nevi sosyalleşme alanı olarak da kabul ediliyor.

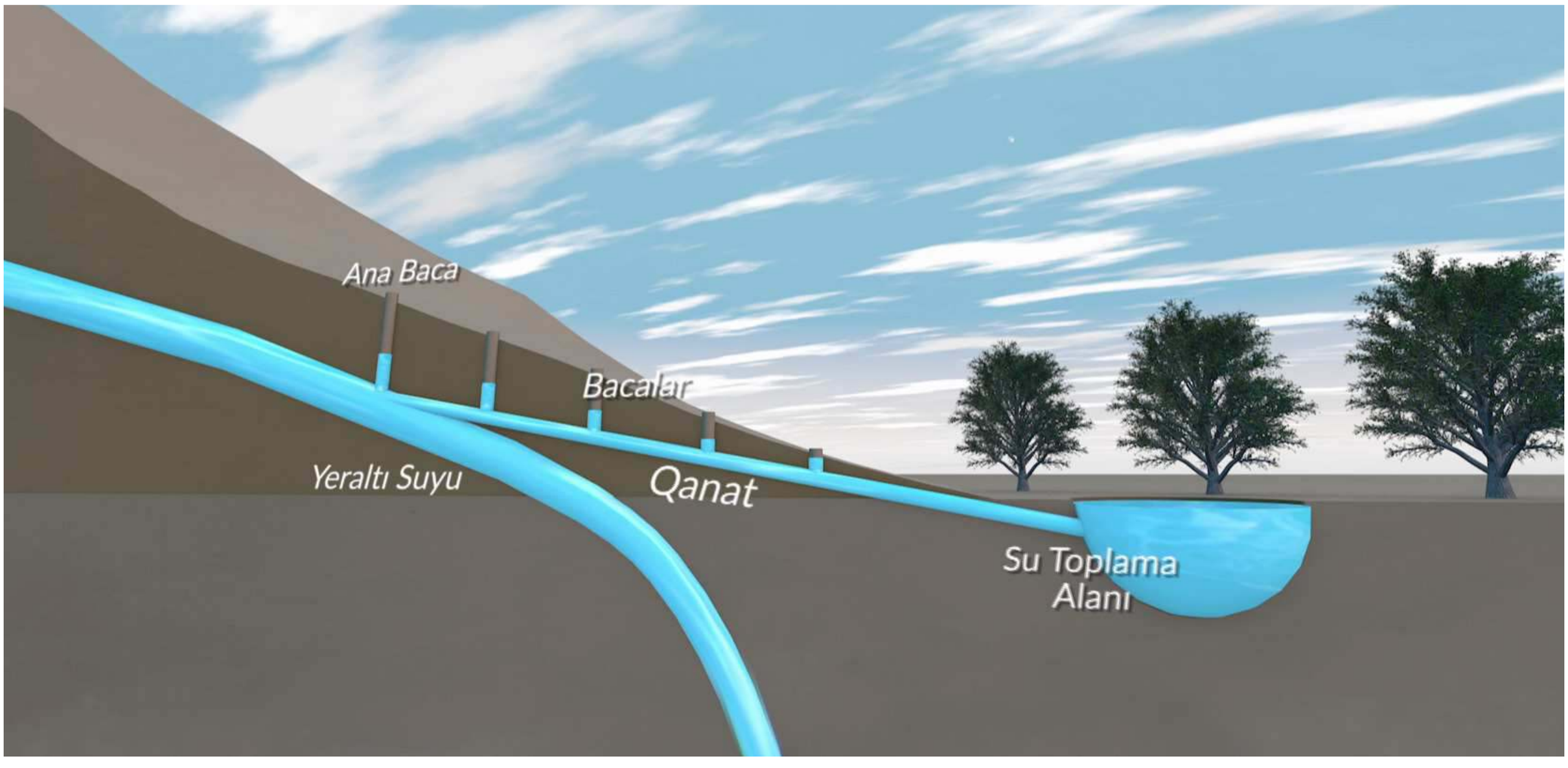

Günümüzde pek bilinmeyen bu su yapıları, tarihi açıdan çok önemli bir yere sahip olduğu gibi UNESCO Dünya Mirası listesine girebilecek kadar da nitelikli ve değerli. Gaziantep Belediyesi'nin UNESCO'ya yaptığı resmi başvuru geçtiğimiz ay olumlu yanıt almış. Antep'in livas ve kastelleri artık UNESCO dünya mirası geçici listesinde. 2012 yılından bu yana, Antep'teki livas ve kastelleri ortaya çıkarma çalışmalarını Çekül Vakfı ve O'mag (Obruk Mağara Araştırma Grubu) ortak olarak yürütüyor. Bu yapıların gün yüzüne çıkarılıp restore edilerek ziyarete açılması için emek veriliyor. Bugüne kadar yer altı su yapılarının altı tanesi gün yüzüne çıkarılmış. Kastel ve livaslardan başka tüneller ve mağaralarla ilgili olarak da araştırma çalışmaları devam etmekte. Bu projeyle ilgili bir de kitap hazırlanmakta.

Hem Kaynak, Hem Sığınak

13. yüzyılda bir mühendislik harikası olarak yapılmış olan livaslar, Antep'e 14 km mesafedeki Pancarlı su kaynağından çıkan suyu, yerin altından şehir merkezine taşıyor. Bir diğer su kaynağı da Dutluk'ta bulunan Esenbek. Bu iki kaynağa ek olarak, yerleşim altında bulunan bazı kaynaklardan livaslarla kente su dağıtılıyor.

Evlerin altında bulunan bu yapıların en önemli özelliği, temiz ve kirli suyun birbirine karışmayacağı şekilde düşünülerek inşa edilmiş olmaları. Bu yapıların biçimlendirilmesinde mimari gelenekler ve teknolojik bilgiler kadar kültürel özellikler de etkili olmuş.

Kent sakinlerinin anlattıklarına göre, bu yer altı su yapıları Antep Kuşatması'nda da kaçış tünelleri olarak kullanılmış. Antep Kalesi'nin altında yer alan kaçış tüneli ve sarnıç da bunlardan biri.

O'mag tarafından gün yüzüne çıkarılmış Kozluca, Pişirici, İhsan Bey, Ahmet Çelebi, İmam Gazali ve Şeyh Fethullah Kasteli'nde, suyu livaslardan kastele taşıma sistemi aynı; fakat kastel mimarileri farklılık gösterebiliyor. Bunlar arasında Pişirici Kasteli ve Savaş Müzesi'yle bağlantılı olan İhsan Bey Kasteli mimarileriyle bir adım öne çıkıyor.

Bu yapılar yüzyıllar öncesinden günümüze suyun ne denli önem taşıdığını bir kez daha kanıtladığı gibi, mimarinin o dönemde bile ne kadar gelişmiş olduğunu gösteriyor.

Antep'e bir daha yolunuz düştüğünde, bastığınız yerin altında da bir dünya olabileceğini unutmayın! Merak edin ve keşfedin...

beIN İZ 'de İzleyin!

Yer Altında, Suyun İzinde: Gaziantep

6 Haziran Çarşamba / 21.30

Madrid, Oley!

Yazı ve Fotoğraflar:
Bahar Paykoç

Türkçede bir şeye sevindiğimizde “Oley” deriz. Bu kelimenin kökeni, İspanya’da boğa güreşleri, flamenko dansları ve spor müsabakalarında coşkuyu, zaferi ifade etmek için söylenen “Olé” kelimesine dayanıyor. Madrid’e gidiyorsanız şöyle güçlü bir sesle, “Oley!” diyebilirsiniz.

İstanbul’dan dört buçuk saatlik bir uçuşla, ki bu İstanbul’dan Avrupa’nın herhangi bir noktasına en uzun uçuşlardan biri, İspanya’nın başkenti Madrid’e ulaştık. Kuş misali, Akdeniz’in bir ucundan diğer ucuna uçtuk. Heyecan vericiydi. Güzel ve bakımlı tarihi binaları, kendine has yemek kültürü ve lezzetleri, sıcakkanlı insanları, canlı meydan ve sokakları, değerli sanat eserlerini barındıran müzeleriyle, bu “renkli” şehri çok beğendim.

İspanyollar canayakın insanlar… Kimi zaman yan masamızda oturanlar birden bizimle sohbet etmeye başladı ve tavsiyelerde bulundu, kimi zamansa yolda biz sormadan yol gösteren, yardım etmeye çalışanlar oldu. Tanıştığımız Valensiyalılar, mart ayında ilkbaharı karşılamak için düzenlenen Las Fallas adlı sokak festivali zamanında Valensiya’ya gitmemizi önerdi. Bunu da bir kenara not ettik…

Belki de Madrid'e gider gitmez ilk olarak soluğu şehir merkezindeki tarihi Plaza Mayor meydanında almalısınız. Dört bir yanınızı saran, beyaz panjurlu, kiremit rengi, altları kemerli güzel binalarıyla bu dikdörtgen meydanda Madrid'e geldiğinizi hissedeceksiniz. İspanya Kralı III. Felipe döneminde inşa edilmiş olan bu kent meydanı, ilk olarak 1619 yılında, 399 yıl önce açılmış. Çeşitli yangınlar geçiren yapı, 1790'da tekrar inşa edilmiş. Dört bir kenarına dizili dükkanlar, kafeler, restoranlar var. Ortada da III. Felipe'nin atlı bir heykeli… Kahve içmek için harika bir ortam. Canlı sokak heykelleri şov yapıyor, bahşiş istiyor. Hele bir de hava güneşli ve gökyüzü masmaviyse, burası çok keyifli… Mavi ve kiremit rengi, müthiş bir ikili oluşturuyor. Burada çekilen fotoğraflar da güzel çıkıyor.

Plaza Mayor'a çok yakın olan Puerta del Sol meydanındaki bir otelde kaldık. Çok merkezi olduğu için bu civarda konaklamayı size de tavsiye ederim. "Güneşin Kapısı" anlamına gelen Puerta del Sol, Madrid'in ana meydanı olduğu için gösteriler de burada yapılıyor. Yılbaşında halkın toplandığı yer de burası. Biz ise Puerta del Sol'da sokak protestolarına denk geldik. Emekli maaşlarının düşüklüğü protesto ediliyordu. Kavga, patırtı yoktu, medeni bir şekilde toplanmış kalabalık ve sessiz güç vardı. Puerta del Sol'da, Madrid'in sembolü olan "El Oso y El Madroño" adlı meşhur bir heykel var: 1967 yılında heykeltıraş Antonio Navarro Santa Fe tarafından yapılan ağaçtan çilek yiyen ayı heykeli… Efsaneye göre, şehrin eski ismi, Latince ayılar diyarı anlamına gelen "Ursaria"ymış. Madrid civarındaki ormanlarda çok sayıda ayı yaşadığı ve bu ağaçlardan bulunduğu için, Ortaçağ'dan beri şehrin sembollerinin bunlar olduğu sanılıyor.

Meydanda, 1858 yılında kurulmuş Casa de Diego isimli güzel bir yelpaze dükkanı var. Bu tarihi dükkandan İspanya hatırası rengarenk yelpazeler alabilirsiniz. Puerta del Sol'dan başlayarak Almudena Katedrali ve Kraliyet Sarayı'na kadar uzanan Calle Mayor boyunca güzel bir yürüyüş yapabilir, hatıra eşyaları satın alabilirsiniz.

Peki ya yemekler?

Puerta del Sol'da bulunan La Mallorquina isimli pastane, 1894'ten beri hizmet veriyormuş. Gittiğimiz her sefer çok kalabalıktı ve insanlar ayakta çöreklerini, sandviçlerini yiyor, kahvelerini içiyorlardı. Kahvaltı için de gidebilirsiniz. Ben "bamba" adlı kremalı bir çörek ve "napolitana de chocolate" adlı çörekten yedim, gayet lezzetliydi. Pastanenin sloganı ise, "Tatlı yenmemiş bir gün, harcanmış bir gündür."

Tatlı demişken, Madrid'te tatmanızı tavsiye edeceğim bir şey varsa o da: "Churros". Sıcak çikolata sosuna batırılarak yenen, çok lezzetli bir hamur tatlısı. Daha kalın olanına ise "Porras" deniliyor. Puerta del Sol yakınlarındaki tarihi Chocolatería San Ginés'de yemenizi öneririm. 1894'te kurulmuş olan bu kafenin duvarları, meşhur kişilerin burada çekilmiş fotoğraflarıyla dolu. Mermer masaları, aynaları, harıl harıl çalışan personeli, kalabalıklığıyla, bana İstanbul'daki tarihi pastaneleri hatırlattı… 24 saat açıkmış. Bu arada, kahvaltıda churros yemek çok yaygın.

Madrid'te vitrinlerde peynir ve jambon başrolde. Domuz bacağından elde edilen jambon çok satılıyor ve yeniyor. Jambon ve peynir satan Museo del Jamon'un şehirde toplam beş şubesi var. 1978'den beri hizmet veren bu restoran ve şarküteriye siz de uğrayabilir, bira içip, tapas yiyebilirsiniz.

Madrid'te yeme alışkanlıkları, ayakta yeme üzerine kurulu. Birçok restoranda, pastanede insanlar bara, tezgaha dizilmiş atıştırıyor, bir şeyler içiyor, sohbet ediyor.

Mercado de San Miguel

Mercado de San Miguel ayakta yiyip içme kültürünün ve İspanyol mutfağına özgü lezzetleri tatma keyfinin doruğa çıktığı, taçlandığı bir çekim noktası… 33 farklı tezgahın bulunduğu, demirden yapılmış bu meşhur gastronomi pazarı, Madrid'te mutlaka gidilmesi gereken özel bir yer. 1916 yılında inşa edilen yapı, 2009 yılında yenilenerek bugünkü haliyle açılmış. Plaza Mayor'un hemen yanında yer alan bu popüler yemek yeri her zaman kalabalık… Herkes, ayakta istediği "tapa"ları tadıyor ve içki içiyor. Croquette, peynir ve zeytin çeşitleri, paella, balık ve deniz ürünleri, tatlılar, meyveler, çerezler… İspanya'nın her yerinden ürünler geliyor. İçeride istediğiniz kadar tur atarak bu değişik yiyecekleri inceleyebilir, azar azar alıp deneyebilirsiniz. Sangria, bira, şarap ve Aperol Spritz en çok içilen içkiler…

Tapas yemek için La Latina semtindeki restoranlara da gidebilirsiniz. Buradaki La Musa adlı restoranın yemekleri gerçekten çok başarılıydı, belki de gezimizin en iyisiydi, tavsiye ederim.

Prado Müzesi

2019'da 200. yılını kutlamaya hazırlanan Prado Müzesi (Museo Nacional del Prado), İspanya'nın en önemli ulusal sanat müzesi olarak kabul ediliyor. Aynı zamanda dünyadaki en değerli Avrupa Sanatı koleksiyonlarından birine sahip. 12. yüzyıldan 19. yüzyıla kadarki dönemde yaşamış Avrupalı sanatçıların değerli eserlerinin bulunduğu müzede, Velázquez, Goya, Raphael, El Greco, Titian, Rembrandt, Bosch, Dürer ve Rubens gibi sanat tarihinin en ünlü ressamlarının başyapıtları sergileniyor.

1819 yılında Kraliyet Resim ve Heykel Müzesi olarak kurulan müzenin koleksiyonu büyük ölçüde 16. ve 17. yüzyıl kral ve kraliçelerinin beğenilerine dayanıyor. Kraliyet mensuplarının ressam tercihleri müzenin koleksiyonunu olduğu kadar sanat tarihini de şekillendirmiş. Müzede, İspanyol ressamlar tarafından yapılan ve İspanya'nın insanlarını, manzaralarını, tarihini yansıtan eserler var.

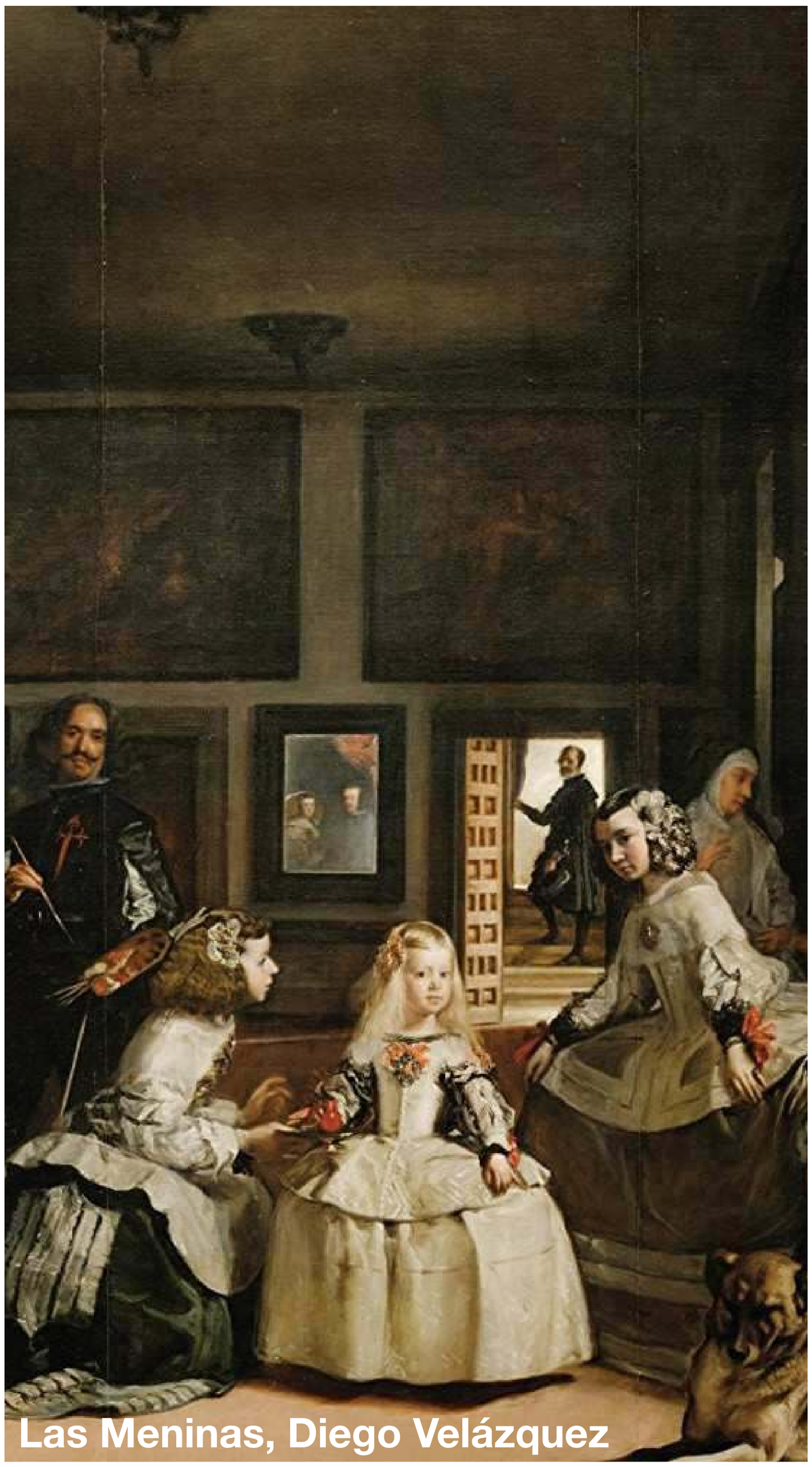

Las Meninas, Diego Velázquez

İspanyol Altın Çağı'nın en önemli sanatçısı olarak kabul edilen Diego Velázquez'in 1656 yılında yaptığı "Las Meninas" adlı ünlü tablosu da Prado Müzesi'nde. Dünya sanat tarihi kitaplarında mutlaka gördüğümüz bu gizemli eseri görmek heyecan vericiydi. Bu eserin en ilginç yanlarından biri, ressamın tabloya kendisini de beklenmedik bir şekilde eklemiş olması, ki o dönemde bu hiç de alışılmış bir şey değil… Ressamın kendi konumunu ve Kraliyet Ailesi'ne yakınlığını göstermesi bakımından ilginç bir örnek. İspanya Kralı IV. Felipe, Velázquez'i saray ressamı olarak görevlendirmiş ve yaşamı boyunca kendi portrelerini yaptırmış. Velázquez, saray protokol müdürlüğü de yapmış. IV. Felipe vefat ettiğinde İspanyol Kraliyet Koleksiyonu, Avrupa'nın en büyüğüymüş. Bu arada, Picasso 1957'de "Las Meninas" tablosunu yeniden yorumladığı 58 resim yapmış.

Müzede gördüğüm eserler arasında beni en çok etkileyenler, canlı gibi, hatta Raphael'in tabloları için söylendiği gibi "gerçekten daha gerçek" portre resimleri oldu. O dönemlerde fotoğraf olmadığı için soylular ressamlara portrelerini yaptırıyorlarmış. Zaten portre resmi, bir insanın nasıl göründüğünün yanı sıra kim olduğunu gösteren ve varlığını canlı bir şekilde hissettiren bir resim türü olarak tanımlanıyor. Bu portrelerden bir tanesi de, Prado Müzesi'nin bugünkü binasında kurulması fikrini ortaya atan Kraliçe Queen Maria Isabel de Braganza'nınkiydi.

Müzenin hiçbir yerinde, hiçbir şekilde fotoğraf çekilmesine izin verilmiyor. Ben de bu görüntüleri hafızama kazımak için uğraştım. Fotoğraf çekilmesine izin verilmemesinin bir nedeni resimlerin zarar görmesini engellemek, diğer nedeni de, bu resimlerin kopyalarının herkese ulaşması ve aslında değerlerinin düşmesini önlemek olabilir. Bu da Prado Müzesi'nin değerini artıran bir şey. Günümüzde her şeyin fotoğrafı internet ve sosyal medyada çılgın bir hızla dolaşırken, müzeyi ve eserlerini korumak için alınan bu önlem belki de çok akıllıca ve anlaşılır.

Guernica!

Prado Müzesi’nde tarihe yolculuk yaptıktan sonra bu kez daha yakın geçmişe, 20. yüzyıl sanat dünyasına dalış yapmak için Reina Sofia Müzesi’ne (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia) gidebilirsiniz. 21 binin üzerinde eserin bulunduğu İspanya’nın bu diğer önemli ulusal müzesi 1992’de açılmış. Fotoğraf gibi gerçekçi tablolardan sonra modernizm, postmodernizm, kübizm, sürrealizm gibi 20. yüzyıl akımlarının temsilcilerinin çok farklı, soyut resimlerini görmek sizi sanat tarihinde bir yolculuğa çıkaracak. Farklı dönemlerden eserleri peş peşe görmek gerçekten etkileyici bir deneyim… Pablo Picasso, Joan Miró, Salvador Dalí, Óscar Domínguez gibi çok ünlü ressamların ilham verici eserleri Reina Sofia Müzesi’nde.

Müzenin en ünlü eseri, Picasso’nun Guernica adlı duvar resmi. Picasso, Guernica’yı İspanya İç Savaşı yıllarında İspanyol Cumhuriyetçi Hükümeti’nin Paris’teki 1937 Dünya Fuarı’ı (Exposition Internationale des Arts et Techniques dans la Vie Moderne) için sipariş etmesi üzerine 1937’de yapmış.

Hükümet, İç Savaş'ın yarattığı acıları dünyaya göstermek ve uluslararası yardım toplamak amacıyla bir resim yapmasını istemiş. Picasso'nun eseri de bunu fazlasıyla yerine getirmiş. Picasso nasıl bir resim yapacağını düşünürken, İspanya İç Savaşı sırasında, Franco'nun isteği üzerine Almanlar İspanya'nın Bask bölgesindeki Guernica kentinde halkı bombalayarak katliam yapmış. Tüm dünyada tepki çeken bu olayın ardından Picasso gazetecilerin topladığı bilgi ve çektiği fotoğraflardan yola çıkarak 3,50 metreye 7,87 metre boyutlarındaki bu duvar resmini yaklaşık bir ayda tamamlamış. Bu katliamı kınamak amacıyla yaptığı resim, 20. yüzyılın en ünlü resimlerinden biri olmuş. Savaşa, otoriterleşmeye, baskıya karşı özgürlük mücadelesinin sembolüne dönüşmüş. Resmin Paris'te sergilenmesi sayesinde tüm dünya bu katliamı duymuş. Savaşın korkunç sonuçlarını ve acıyı hissetmiş. Picasso, Franco'nun yönetimi ele geçirmesi ve 2. Dünya Savaşı'nın başlaması nedeniyle 1939'da Guernica'yı New York'taki MoMA'ya vermiş ve demokratik bir rejim kurulana dek İspanya'ya dönmemesini istemiş. Ancak 1981'de İspanya'ya geri gelen resim, 1992'den beri Reina Sofia Müzesi'nde halkla buluşuyor.

Reina Sofia Müzesi'nde de Guernica'nın fotoğrafını çekmek yasaktı ancak görevli benim uzaktan telefonumla sadece bir fotoğraf çekmeme izin verdi.

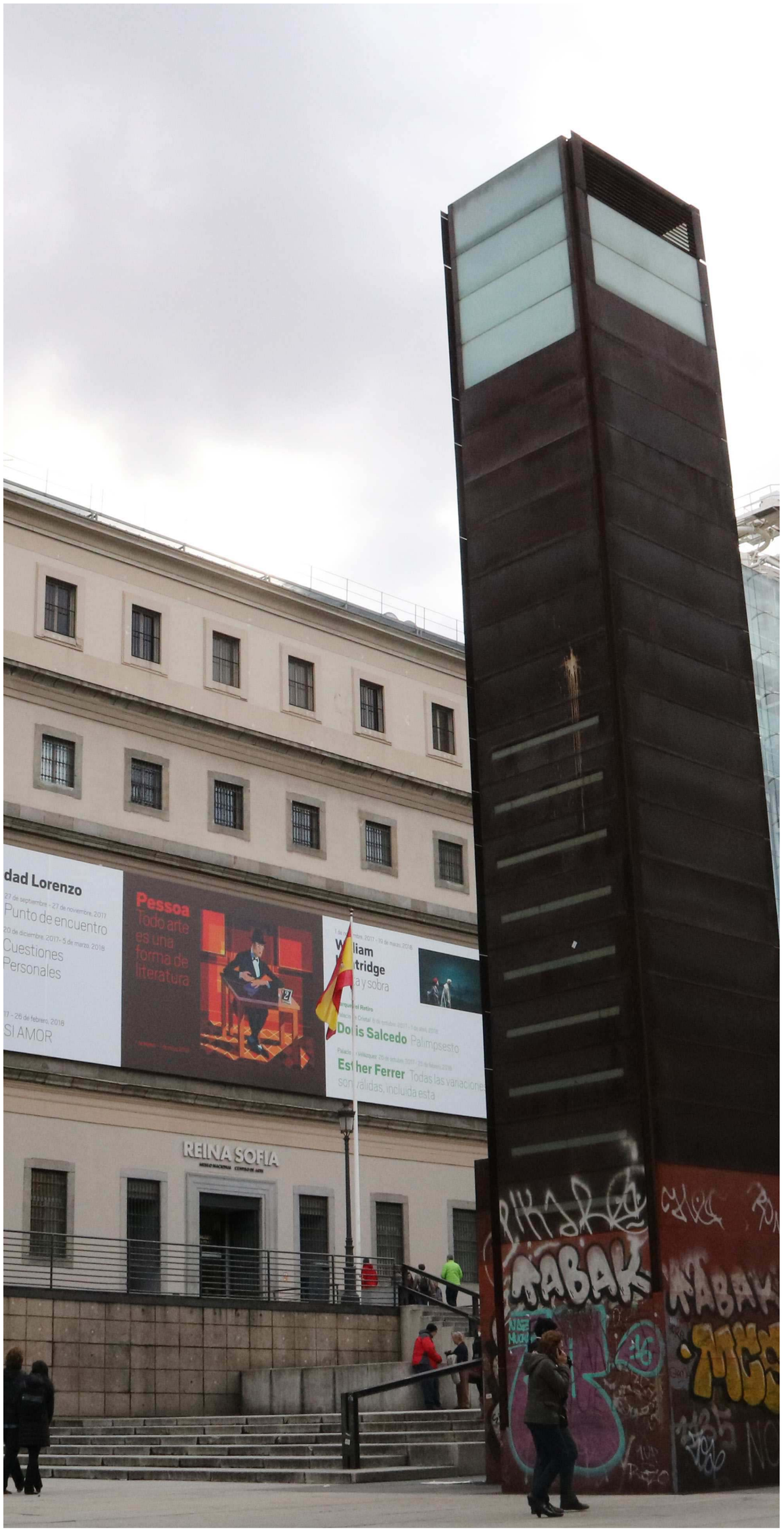

Prado ve Reina Sofia Müzesi'nin yakınındaki CaixaForum adlı müze ve kültür merkezinin dışındaki dikey bahçe, Patrick Blanc tarafından yapılmış. Bu bahçede yaklaşık 250 farklı bitki türü, toprak olmadan su ve minerallerle yetiştiriliyormuş.

Puerta del Sol'dan başlayarak Calle Mayor boyunca yürüyerek çok büyük ve etkileyici yapılar olan Almudena Katedrali ve Kraliyet Sarayı'na ulaşabilirsiniz. Ayrıca Madrid sokaklarında dolaşırken gözünüze ince haçlı kilise kuleleri takılacak, bu kuleler çok şık, güzel görüntüler oluşturuyor. Cervantes Anıtı ile Don Kişot ve Sanço Panza heykellerini görmek içinse, Plaza de España'ya gidebilirsiniz. Opera Binası'nı görebilir, Retiro Parkı'nı ziyaret edebilirsiniz. Hepsi birbirine yakın, yürüme mesafesinde. Güzel ve dinlendirici bir yer olan Retiro Parkı'nda pedicab ile tur atabilir ya da gölde mavi kayıklarla dolaşabilirsiniz. 19. yüzyıl sonuna dek İspanyol Kraliyeti'ne ait olan bu parkta gül bahçeleri de var. Yaklaşık 400 yaşında olduğu düşünülen, Madrid'in en yaşlı ağacı da bu parkta.

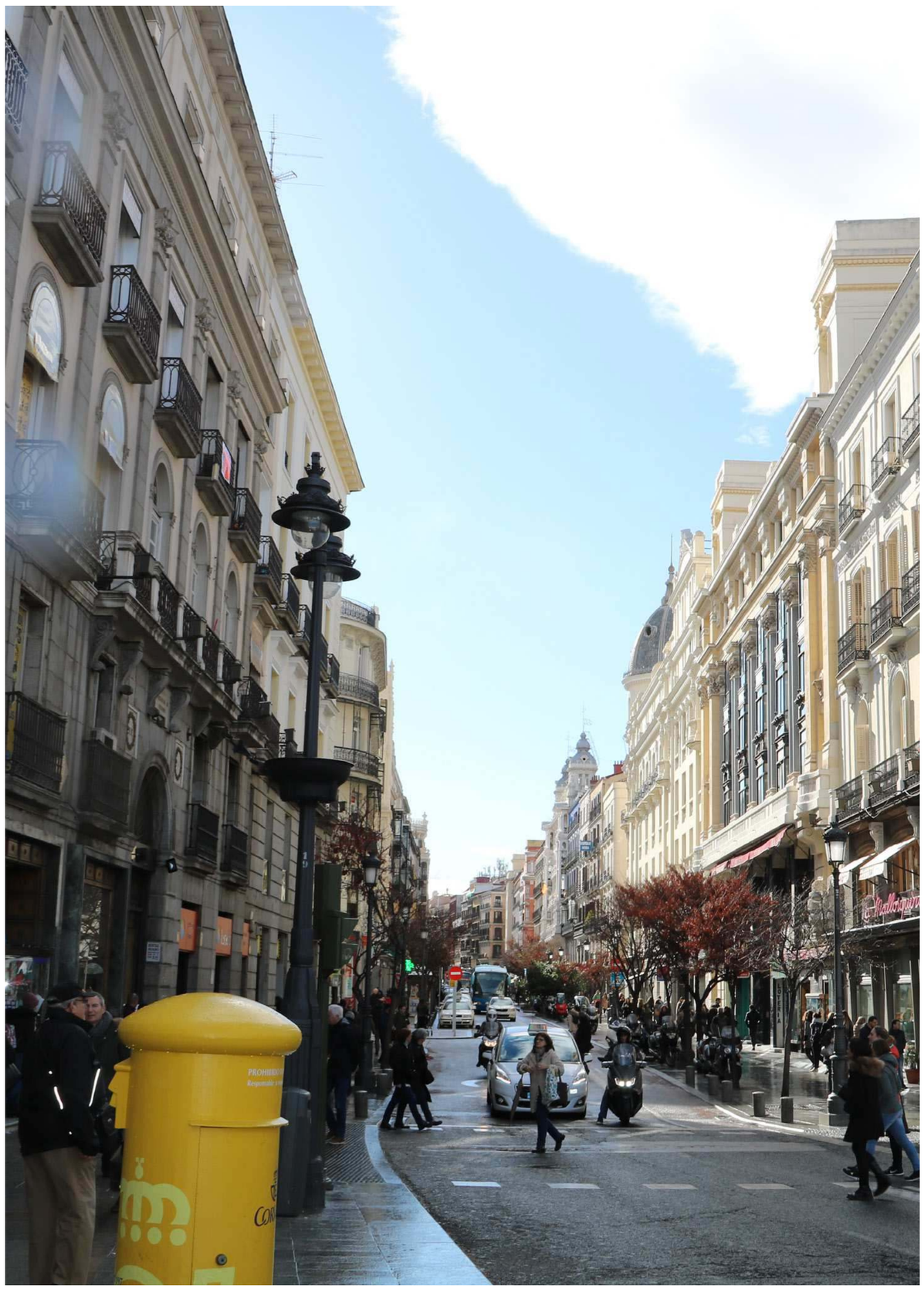

Real Madrid’in oynadığı Santiago Bernabéu Stadyumu’nu ziyaret etmek isteyebilirsiniz. Oraya gidemezseniz, Puerta del Sol’a çok yakın olan Real Madrid mağazasına da uğrayabilirsiniz. Mağazada çalışan personelle sohbetimiz sırasında Türk futbolu, futbolcuları hakkında bilgi sahibi olduklarını görünce şaşırdım. Türkiye’de oynayan İspanyolları da takip ediyorlardı. Darüşşafaka Basketbol Takımı’nı da biliyorlardı. Sporun, farklı ülkelerden insanları buluşturan bu özelliğini bir kez daha anladım, bunu çok seviyorum.

Türkçede bir şeye sevindiğimizde “Oley” deriz. Bu kelimenin kökeni İspanya’ya dayanıyor. Boğa güreşleri, flamenko dansları ve spor müsabakalarında coşkuyu, zaferi ifade etmek için söylenen “Olé” kelimesine. Bu kelimenin de muhtemelen merhaba anlamına gelen “Hola”dan türediğini okudum. Madrid’e gidiyorsanız şöyle güçlü bir sesle “Oley!” diyebilirsiniz.

Yazı ve Fotoğraflar:
Işıl Bayraktar Thomsen

AİLE BOYU HİNDİSTAN

Bazı hayatların Hindistan'dan önce ve Hindistan'dan sonra diye iki evresi var. Benimki onlardan biri. Hint mayasıyla tutan hayatımı, çoğaltmış halde ona geri getirdim. Altı yıl sonra yeniden Hindistan'dayım. Bu defa aile boyu!

Soluduğum havayı renksiz ve kokusuz bir gaz kütlesi olarak tanımlamam güç. Yoğuşsa hindistan cevizi yağı akacak gibi yoğun. Sarımtırak rengi, buram buram kokan kimyon, kişniş, zerdeçal zerreciğinden olabilir. Gri tonlar tuk-tuk egzosu. O kesin. Zamanı bayıltıp durdurabilecek kadar mayhoş bu hava. Ama zaman durmuyor. Bilakis bir tütsü kuşatması altında kışkırmış, enine boyuna zıplayıp genleşiyor. Bilinçaltı diyarlarında yolculuğa da işte böyle binbir türlü kokuyla bilet kesiliyor... Uçaktan dışarı adım atıyor ve aldığım ilk nefeste bunları düşünüyorum. Altı yıl önce yere sığmayıp göğe taşınmış hislerim, havada asılı baharat kokulu sandıklardan çıkıp belleğimde teker teker yeniden beliriyor. Her şey çok soyut. Çünkü Hindistan öyle. Düpedüz aşk benim için. İşte meyveleri de yanımda, benim gibi uçaktan çıkmış bekliyorlar. Evvel zaman içinde Ganj kenarında bulduğum Niko, iki yaşındaki oğlumuz Teo ve artık Hindistan'da tek başına olmayan ben, bizi biraraya getiren hikayenin yeniden içindeyiz. Gökten düşmüş üç elma olarak ilk durağımız Mumbai havalimanı.

Sabahın erken saatlerinde Danimarka'dan başlayan uzun bir yolculuk sonunda Mumbai'ye vardığımızda artık çoktan gece yarısı. Teo saat farkından sersem ama ilk uzun seyahatini başarıyla tamamladığı için gururlu. Niko ve ben biraz dökülüyoruz. Uykusuzluk akan yol yorgunluğumuz neyse ki Hindistan coşkusuyla kıvamını biraz inceltmiş. Havalimanında çocuklu yolculara verilen araç servisine atlıyoruz. Pasaport kontrolüne varana kadar gördüğüm her Hintli'ye ağzım kulaklarımda gülücükler atıyorum. Çocuklu yolculara öncelik tanınan pasaport kontrolüne böyle sarhoş bir sevinçle geliyoruz. Aynı kocaman gülüşü pasaport kontrolünde çekilen fotoğrafa da konduruyorum. İmkanım olsa o fotoğrafı görmek isterdim. Çünkü saç baş tarumar ama gözlerden 23 Nisan neşesi çığırdığım o surat, bagaj alımında yerini sıradan bir vesikalığın ifadesizliğine bırakıyor. Konveyörden ilk benim sırt çantamı alıyoruz. Sonra hiçbir bagaj kalmayana kadar bekliyoruz. Ama nafile. Niko ve Teo'nun çantası yok. Görevliler çantanız aktarma sırasında Münih'te kalmış diyorlar... Bu zarf eşliğinde Hindistan'ın ilk sorusu elimize ulaşmış bulunuyor: "Sabırlı mısın?" Sana da 'namaste' Hindistan!

Bünyem yorgunluktan yıkılıyor. Ama sonuç vermeyecek anlamsız bir çöküşe teslimiyet yerine, annelik kalkanlarım otomatik devrede. Annelik de kısaca bu zaten. Kendiliğinden bir kendinden geçiş sonucu hep başkasının iyiliğini öncelemek. Tabii o başkası, yüzde yüz sana bağımlı bir insan yavrusu olunca durum değişik. Hem tamamen onun kontrolü altındasın hem de her şeyi bizzat kontrol etmek zorundasın. Kendi kendini oynatan bir kukla gibi. Evinde de olsan böyle, gecenin bir yarısı Mumbai havalimanında da. Neyse ki Teo'nun keyfi yerinde. Etrafı algılamakla meşgul. Çantamızın Hindistan'a yollanması için gereken işlemleri yapıyoruz. Bu bürokrasi bir saatimizi alıyor. Nihayet dışarı adım atabildiğimizde saat sabahın ikisi. Havalimanı kapısının hemen önünde upuzun bir tuk-tuk sırası var. Anında dibimizde bitiveren bir adam bizi sırada bekleyen araca götüreceğini söylüyor. Uzunca yürüyor ve sıranın sonunda, ya da görece başında bekleyen tuk-tuka geliyoruz. Şoför eşyalarımızı alıp minnacık bagaja bir çırpıda yerleştiriyor. Çok eşyamız olduğu da söylenemez. Biri Münih'te kalmış iki büyük, iki de küçük sırt çantamız var. Asıl yükümüz Teo'nun puseti. Ama onun da Hindistan'da büyük kurtarıcı olacağını düşünüp pek yük gibi görmüyoruz açıkası. Tuk-tukun arka koltuğuna yerleşiyor, ortamıza oturttuğumuz Teo'yu kavrıyoruz. Şoför aracı çalıştırıyor. Patlayan egzosun aksak ritmiyle davul sesi duymuş gibi halaya duran tuk-tuk hatıraları, belli ki benim gibi Niko'da da canlanmış. İkimizin de suratında aynı şapşal mutluluk. Teo şaşkın ve yeni keşfettiği alternatif gerçeği kayıt altına almakla meşgul bir laborant kadar ciddi. Şoföre otelin adresini veriyoruz. Rezervasyonu önceden yaptırdığımız bu otel, havaalanına 2 kilometre mesafede. Orada yalnız bir gece geçirip, sonraki gün yolculuğumuzun esas durağı olan Kerala'ya uçacağız. Bozuk caddelerde 10 dakika süren bu ilk tuk-tuk yolculuğumuz, bir ara sokaktaki iş hanı görünümlü otelin önünde sonlanıyor. Şoför taksimetreyi gösterip 660 rupi tuttu diyor. Gece tarifesi diye de ekliyor. O gösterene kadar taksimetreyi pek ciddiye almamıştım. Çünkü araca bindiğimizde zaten 640 gösteriyordu. Ancak bir saatlik yolculuk o kadar tutar diye düşünmüş, bu kadar abartılı bir aldatmacaya ihtimal vermemiştim. Meğer vermeliymişim. Yediğimiz büyük kazığın farkında ama tartışacak kondisyondan çok uzak, 20 rupilik yol için 650 rupi çıkarıyoruz. Derin bir nefes çekip sükuneti koruyorum. İki saniye kadar. Çünkü şoför geri kalan 10 rupiyi istiyor. Neyse ki Niko, adama hak ettiği cevabı bir İskandinav sevecenliğiyle verip, geçirmem muhtemel kısa devrenin önünü kesiyor. Taksici sesini çıkarmadan yoluna devam ediyor. Biz de resepsiyonda kimsenin olmadığı iş hanına giriyoruz.

Resepsiyon dediğim, bir metre genişliğinde bir resepsiyon masası. Cılız beyaz ışıklarla aydınlanmış bomboş koridorda iki asansör bize bakıyor. Duvardaki tabelalar ve boya kokusundan anlıyoruz ki bina gerçekten yeni yapılmış bir iş hanı. Henüz neresinde gizlediğini bilmediğimiz bir kısmı da otel olarak kullanılıyor. İnternetteki otel bilgileri arasında bu yok tabii ki. Önemli de değil. Çünkü şu an tek isteğim uyku kardeşim versin elini beraber eriyelim... İçerisi öyle boş ki birbirimize, “Ne yapalım şimdi?” diye sorarken sesimiz yankılanıyor. Ve sesimizin yankısıyla, resepsiyon masasının arkasında kıvrılmış uyuyan görevli çocuk kalkıyor. Hindistan işte böyle sebeplerden inanılmaz. Öngörülemez durumlar sahnesinde çok acayip bir tiyatro. İşte şimdi de bir yabancılaştırma efekti olarak görevli çocuğun rüya aleminden yeryüzüne inişini seyrediyoruz. Nihayet bizi algılıyor. Biz de onu algılayabildiğimizde, otele geldiğimizi söylüyoruz. İngilizcesi yok belli. Ama bizi anlaması zor değil. Sabahın üçünde sırtımızdaki çantalar ve paralel bir evrendeymişçesine etrafı izleyen Teo ile, handaki yazıhanemizi açmaya gelmediğimiz kesin. Çantalarımızın bir kısmını alıyor ve birlikte asansöre biniyoruz. Geldiğimiz katta otelin ismi, deri bekleme koltukları ve bu defa sarı ışıklarla aydınlanmış resepsiyondaki ayık genç, Ingilizce bizi karşılıyor. Doğru yerdeyiz. En azından biz öyle olduğunu sanıyoruz. Çünkü görevli genç, rezervasyonumuzun sistemde gözükmediğini söylüyor. Tam olarak o saniye değil ama otelde boş oda olmadığını eklediğinde deri koltuğa çöküyorum.

Mumbai'de konaklayacaklar aynı çöküşü yaşamamak için ödemeyi baştan yapsın rica ederim. Otel bize rezervasyon teyidi gönderse de, ödeme yapılmadığı için sistem bunu kaydetmemiş. Hata onların. Fakat durumun vehameti hatada değil, otelde oda olmayışında. Görevli çocuk bize başka bir otel bulmak için telefon başında bir saat geçiriyor. Ve o bir saatin sonunda, tam da Hindistan'a yakışan bir ironiyle, tam karşı otelden bir oda buluyor. İçine düştüğümüz durumdan üzgün olduklarını, ama maalesef diğer otelin ödemesini yapamayacaklarını söylüyorlar. Neyse ki artık hissizim... Eşyalarımızla birlikte yeni otelimize giriyoruz. Aynı iş hanı konseptli otelimizdeki oda penceresiz, klimalı ama temiz.

Az sonra fark edeceğim bir diğer özelliği ise duvarlarının adeta kağıttan oluşu. Yatağa yığıldığımızda bu yüzden ben hariç herkes uyuyor. Sabahın beşinde personelin gürültülü uyanışı, kahvaltı hazırlıkları, odalardaki konuşmalar ve bebek viyaklamalarını dinliyor, bir yandan da klimayı aralıklarla çalıştırıyorum. Çünkü klima berbat bir icat ama Mumbai'de penceresiz bir oda da maalesef çok sıcak. Zaman böyle geçiyor. Sabah 8 gibi usul usul bir tilki uykusuna dalıyorum. Ve üzerinden henüz iki saat geçmiyor ki Teo'cum dikilmiş, bezinden yatağa geçen kesif kokulu durumdan memnunsuz beni uyandırıyor. Kuş yapsa şans derdik deyip, Hindistan'da ilk günümüze uyanıyoruz...

Neyse ki güneşli günlerin zaferi çok yakın.
Bir sonraki sayıda görüşmek üzere!

KAMERA ARKASI

Nereye Gitsek?

Röportaj: Yıldız Köse
Fotoğraflar: İZ Arşivi

Yaz aylarında kafaları kurcalayan bu soruyu, İZ'in ekran yüzlerinden kıdemli gezgin Serkan Ercan'a sorduk. Sıradışı yanıtlar aldık. Tatil planınızı yapmadan, bu söyleşiye göz atın...

İZ ekranlarındaki gezi serüveniniz ne zaman başladı?

Gezi serüvenim İZ'den de önce, 1999 yılında TRT'de sunduğum Kaçış Planı programıyla başladı. İki yıl boyunca Türkiye'nin pek çok yerini gezdim o programla. Yıllar sonra beni İZ'le buluşturan da bu program oldu aslında. Murat Toy ve Vedat Atasoy da o programı hatırlayanlardandı. Beni arayıp, Türkiye'nin ilk yerli belgesel kanalını kurmaya hazırlandıklarını, TRT'de yaptığıma benzer bir programı İZ'de de yapmak isteyip istemediğimi sordular. Cevap elbette "evet"ti. 2005'in sonlarıydı çekimlere başladığımızda. Trenle gezmeye karar verdiğimiz için ilk bölüm Haydarpaşa oldu. Garın bütün bölümlerini gezdiğimiz heyecanlı, keyifli, şimdilerde de artık tarihi bir Haydarpaşa bölümüyle başladık. 2006'nın 6 Şubat'ında İZ'in yayına girdiği ilk günle birlikte Gidiş Dönüş de başlamış oldu.

Türkiye içinde gezeceklere rota tavsiyeleriniz neler olur?

Gittiğiniz yerden gerçekten keyif almak istiyorsanız, oraya doğru zamanda, doğru mevsimde gitmelisiniz derler, bu seyahatin tek kuralı değildir ama pek çok yer için doğrudur. Doğu Ekspresi'yle baharda yapılacak bir Erzincan - Kemaliye (Eğin) seyahati, muhteşem güzellikteki ırmakların, göllerin, yemyeşil doğanın eşlik ettiği harika bir tren yolculuğu rotasıdır mesela. Birkaç gününüzü Eğin'i gezmeye ayırırsanız çok keyif alırsınız, Eğin'in lezzetli dutlarının tadına bakmayı da unutmayın.

Doğu Ekspresi Kars'a kadar gider ama oraya kışın gitmenizi öneririm. Karın en yakıştığı şehirlerden biridir Kars. Geniş caddeleri ve kaldırımlarıyla bir Avrupa şehrindeymişsiniz izlenimi uyandıran etkileyici bir şehir planına sahiptir. Küçük butik otelleri, mimari harikası eski taş evleri, 6. yüzyıldan kalma Ani Harabeleri ve dünyanın en kaliteli karının yağdığı Sarıkamış Kayak Merkezi'ni de katarsanız, tarihi ve eğlenceyi bir arada yaşayacağınız güzel bir kış tatili yapabilirsiniz. Fırsatını bulduğunuzda Rize'den Artvin'e kadar bir Karadeniz turu da mutlaka yapmanız gerekenlerden. İnsanı, havası, doğası, yemeği, müziği ve kültürüyle bambaşka bir yerdir Karadeniz. Her daim yemyeşil doğasıyla, her mevsim ziyaret edilebilir.

Gidiş Dönüş maceranızdan en çok aklınızda kalan yerler nereler oldu?

Zonguldak'ta madene indiğimiz bölümü unutamam; inanılmaz bir deneyimdi. Uşak'ta eski bir buharlı treni çalıştırıp kullanmıştık. Diyarbakır Bakırcılar Çarşısı'ndaki muhabbetler, iki liraya yediğimiz muhteşem kebap... Kars'ın Akyaka meydanında kutladığımız bahar bayramı... Sivas'ta Veysel'in köyü, ailesi, aşıklarla söylediğimiz türküler... Elazığ'ın Harput'u, eski çarşısı, pazarı, insanları... Gezdiğimiz yerlerin insanları... Bir yerle ilgili duygunuzu en çok etkileyen onlardır; orada yaşayanlar.

Ekran yolculuğunuz dışında nasıl bir gezginsiniz?

Kendi seyahatlerimde otel lüksü pek aramam, temiz, bakımlı olsun, gidilecek yerin merkezine yakın olsun yeter. Grup olarak gidilmişse her şeye uyarım tabii ama onlar da gezmeye hevesli olmalı. Yürüyerek gezmeyi, ara sokaklarda küçük dükkanlar, eski lokantalar, yeni yerler keşfetmeyi severim. Merkez dışında görülmesi gereken ya da bir günde gidip dönülecek yerler varsa araba kiralayıp gezmeyi de severim. İkinci gün yolları da öğrenince oralı gibi gezme hissini seviyorum.

Müptelası olduğunuz yerler var mı?

Sıcaklar bastırdı mı arabaya atlayıp Dedeağaç'a kaçarım bazen. İstanbul'dan çıkıp 4 saat sonra Ege deniziyle buluşabileceğiniz en güzel sahil kenti... Güney sahillerinin kalabalığından sıkılanlara tavsiye ederim. Güneyde yiyeceğiniz yemeklerden çok daha lezzetlisini daha makul fiyatlara yer ve daha temiz bir denizde yazın keyfini sürebilirsiniz. E oraya kadar gitmişken de bir Selanik yapar öyle dönersiniz artık. Kavala'ya da uğrayın yol üzerinde; güzel yerdir.

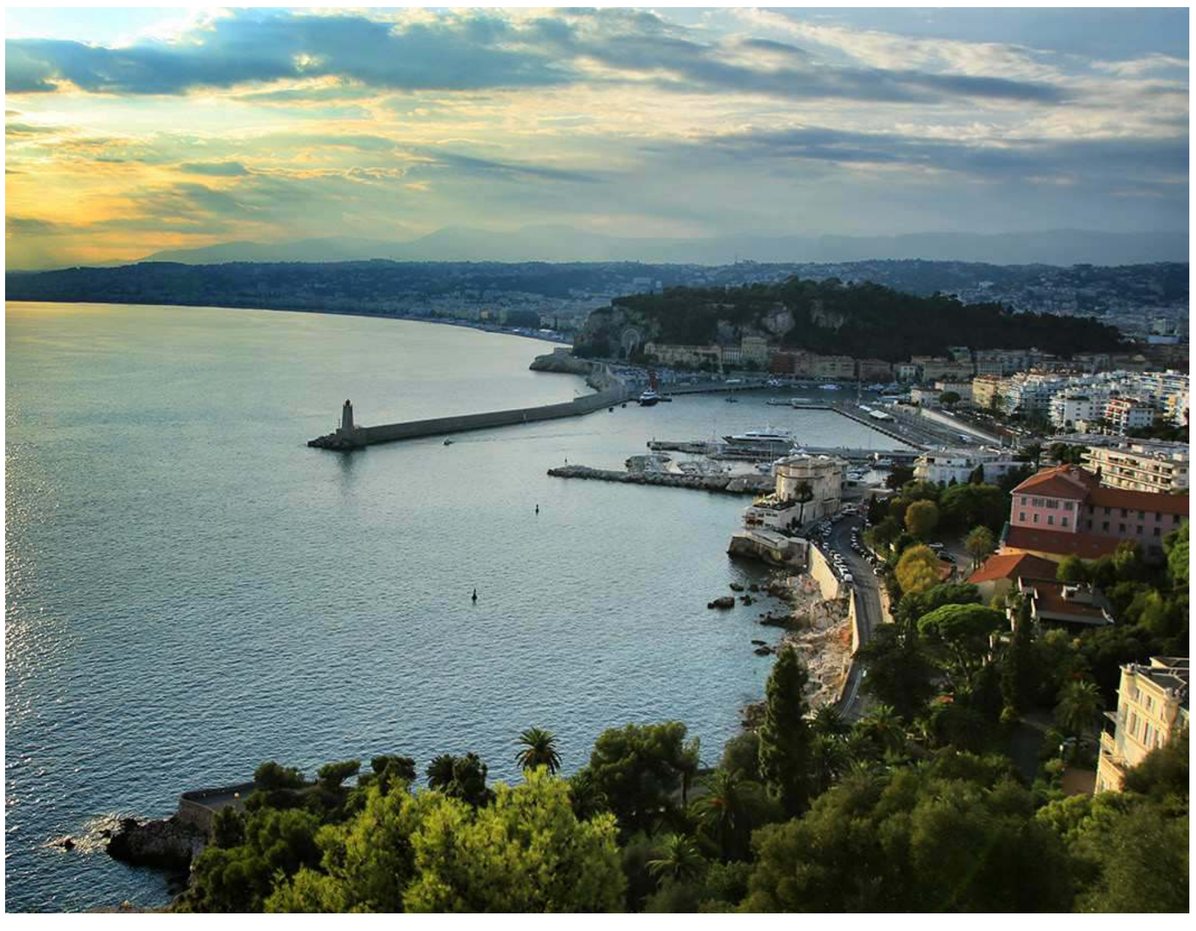

Gidiş Dönüş Sadece Türkçe serisinde, takipçilerinizi Türkiye dışına taşıdınız. Deneyiminiz size ne gösterdi? Sadece Türkçe ile sınırlar aşılabilir mi?

Başlarda insanımızın ülke dışına pek çıkmadığını düşünüyordum ama onlarla öyle yerlerde karşılaştık ki, tam tersini düşünüyorum artık. Nice'in meşhur dondurmacısında ben Fransızca bir şeyler gevelemeye çalışırken, "Merhaba, hoşgeldiniz" diye bizi karşılayan Ankaralı kasiyer kız var ilk aklıma gelen. Afrika'da, Zanzibar'da çarşıda dolaşırken bizi bulan ve bir süre bize rehberlik eden Beşiktaşlı Ahmet... Koca Zanzibar'ın bir tane eczanesi var; onu da İzmirli bir adam işletiyordu mesela. Selanik'te hangi mağazaya girsem bir grup Türk ile karşılaşırım her gittiğimde. Rusya'nın Kizhi adasında turistleri gezdiren rehberi Türk zannettmiştik bir seferinde, alakası yokmuş, oraya gelen Türklerden aldığı kitaplardan öğrenmiş Türkçeyi. Ama o kadar iyi konuşuyordu ki inanamazsınız. Türkçe de Türkler de sınırları çoktan aşmış anlayacağınız. Artık sadece yaşamak ve çalışmak için değil, gezmek için de insanlar yurt dışına çıkmaya başladılar. Dil de artık o kadar abartılacak bir şey değil, 20 liralık konuşma kılavuzları var piyasada her dilde, telefon aplikasyonları var. Birkaç seneye kalmaz herkesin kendi dilinde konuşarak anlaştığı bir dünyada yaşamaya başlayabiliriz.

Gittiğiniz en sıradışı ülke neresiydi? Sizi neler şaşırttı?

İsveç'in kuzeyi; Kiruna ve Lapland bölgesi. Düşünsenize Kuzey Kutup Dairesi'nin içindesiniz, dünyanın tepesinde. En çok şaşırtan Kuzey Işıkları'ydı tabii, inanılmaz bir doğa olayı ve sadece o bölgeden yılın belli zamanları görülebiliyor. Saatlerce soğukta bekledik ama değdi; çok etkileyiciydi gerçekten. Buz otel, köpekli kızaklar falan çok sıradışı bir geziydi. Bir İsveç Saunası yapıp donmuş göle bile girdik. Giderken bu kadar eğlenceli ve keyifli bir gezi olacağını düşünmemiştim; herkese tavsiye ederim.

Yaz ve kış sezonu için takipçilerinize yurtdışı seyahat önerileriniz nereler olur?

Yaz önerisini verdim aslında: Dedeağaç. Antalya ve Bodrum'u tatil listenizden çıkarır; emin olun.
Kış için de ters köşe bir yer size: Zanzibar. Şubat'ın ortasında kuzey yarımkürede insanlar Instagram'a kar fotoğrafları yüklerken, siz güney yarımkürede otuz beş derece sıcakta, Hint Okyanusu kıyısında bembeyaz bir kumsalda, mayolu fotoğraflarınızı, yunuslarla yüzdüğünüz dalış videolarını yüklüyor olacaksınız.

İster sualtı ile daha önce hiç tanışmamış olun, ister deneyimli bir dalgıç... Bu yaz tatil planınızda, dalışa mutlaka yer açın! Tatili sualtında geçirmeyi tercih edenler için, “denizkızı” Selin Beşkardeş’e önerilerini sorduk.

Dalış severlere Türkiye’de nereyi önerirsiniz?

Selin Beşkardeş: Dalış odaklı tatil için, Türkiye’de başta Kaş’ı öneririm. Yaklaşık 20 yıldır Kaş’ta dalıyorum. Kaş, dalış noktası açısından çok zengin bir bölge. Suyu sıcak, berrak ve temiz. Batık isterseniz batık var; mağara isterseniz mağara var; duvar, reef isterseniz onlar da var. Ne görmek isterseniz, dalış seviyenize göre hemen hemen hepsini görebilirsiniz. Dalış eğitimleri için de uygun birçok nokta var. Hem suyun sıcaklığı, hem de sığ su imkanlarının olması rahat bir eğitim almanıza olanak tanıyor. İlk seviye dediğimiz 1 yıldız ya da open water eğitimi, 4 gün sürüyor, kitap ve video destekli bir program alıyorsunuz. Kaş’ta sertifika seviyenize göre bir sürü dalış noktası var; eğitmeniniz ya da dalış amiriniz size uygun noktayı belirleyecektir. Eğer teknik dalıştan hoşlanıyor ve eğitim almak istiyorsanız, Sundiving’i önerebilirim.

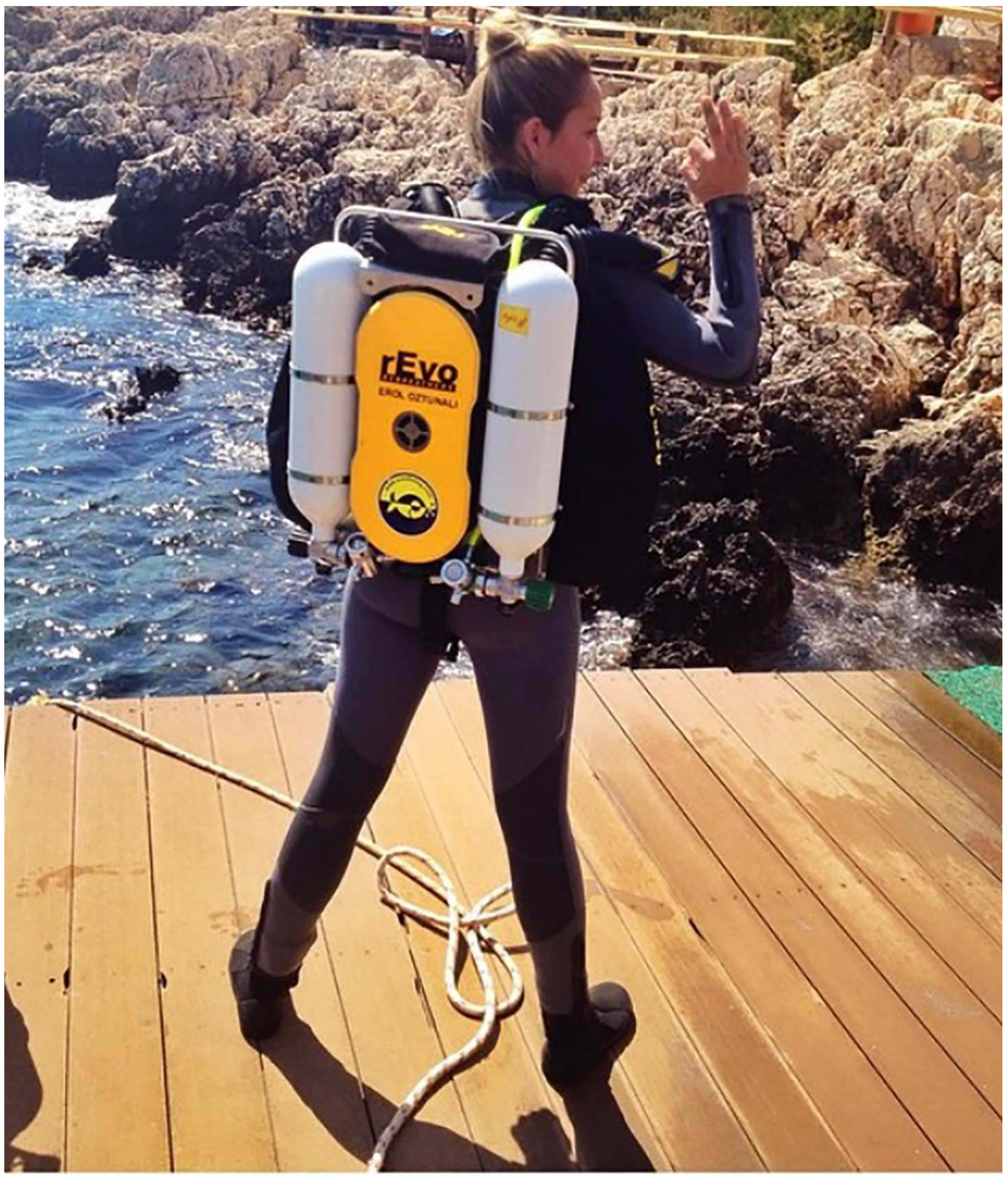

Kaş, dalış konusunda Türkiye'deki diğer yerlere göre ileri seviyede diyebilirim. 15'ten fazla dalış merkezi var ve turizm gelirinin büyük kısmı, dalgıçlardan sağlanıyor. Bu da Kaş'ı dalış konusunda özel yapıyor. Türkiye'de dalışa ilginin önceki senelere göre biraz daha arttığını düşünüyorum. Bölgelere göre dalış merkezi sayıları da çoğaldı, artık daha fazla ve iyi ekipman bulabiliyorsunuz, sualtı görüntülemekten hoşlanıyorsanız alabileceğiniz çok çeşitli kameralar var. Bizi sualtının büyülü dünyasına çeken belgesellerin de bunda çok büyük katkısı olduğunu söyleyebilirim.

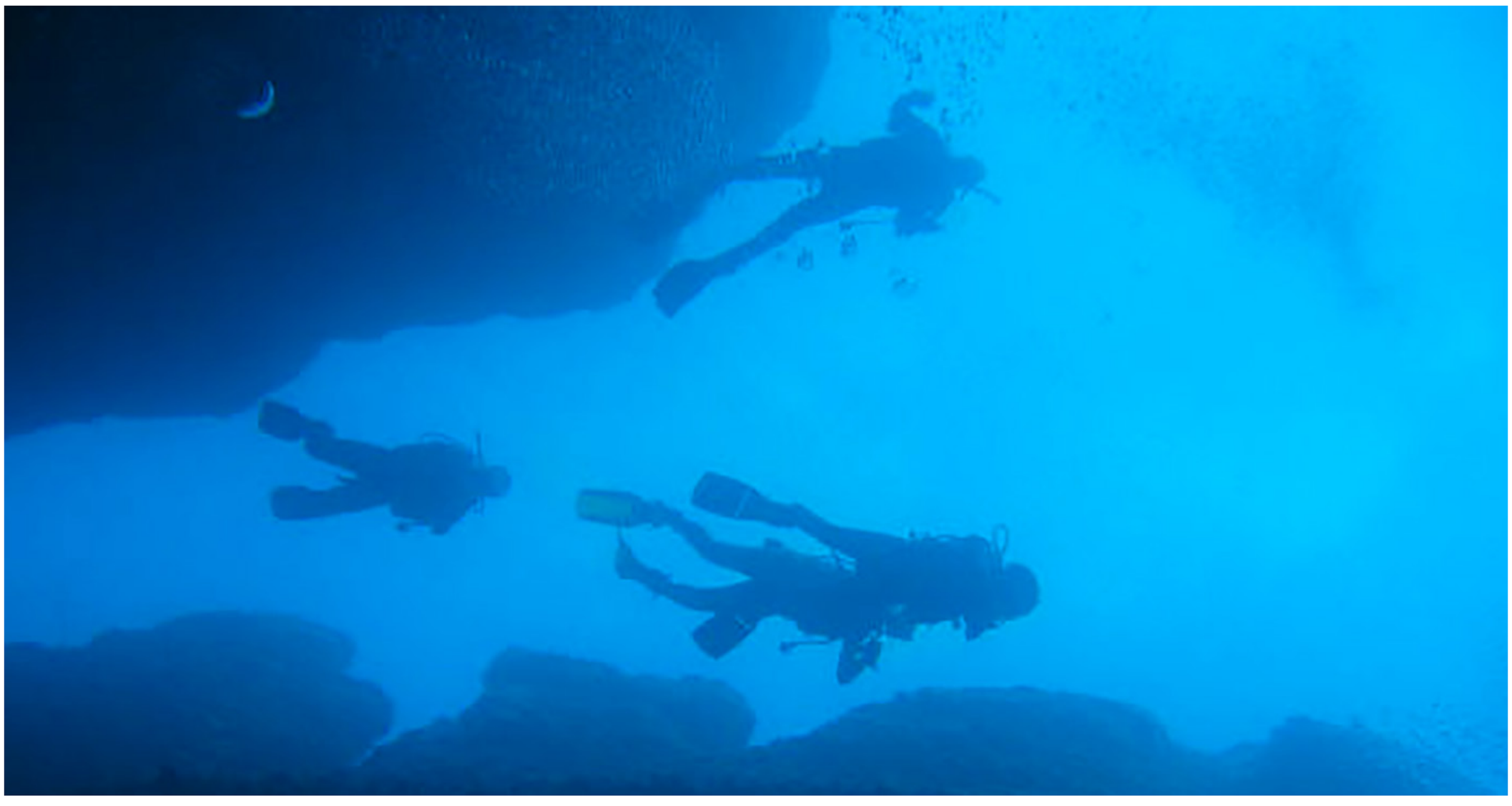

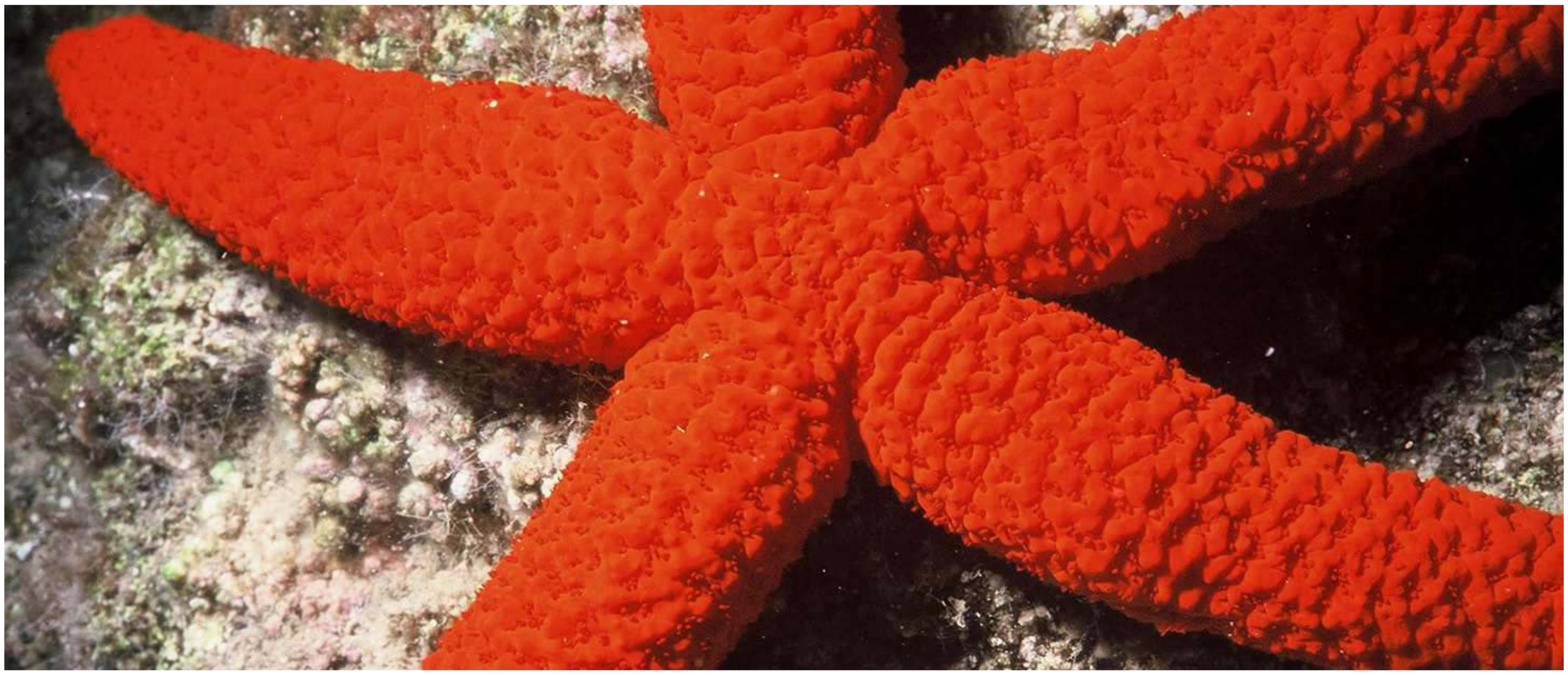

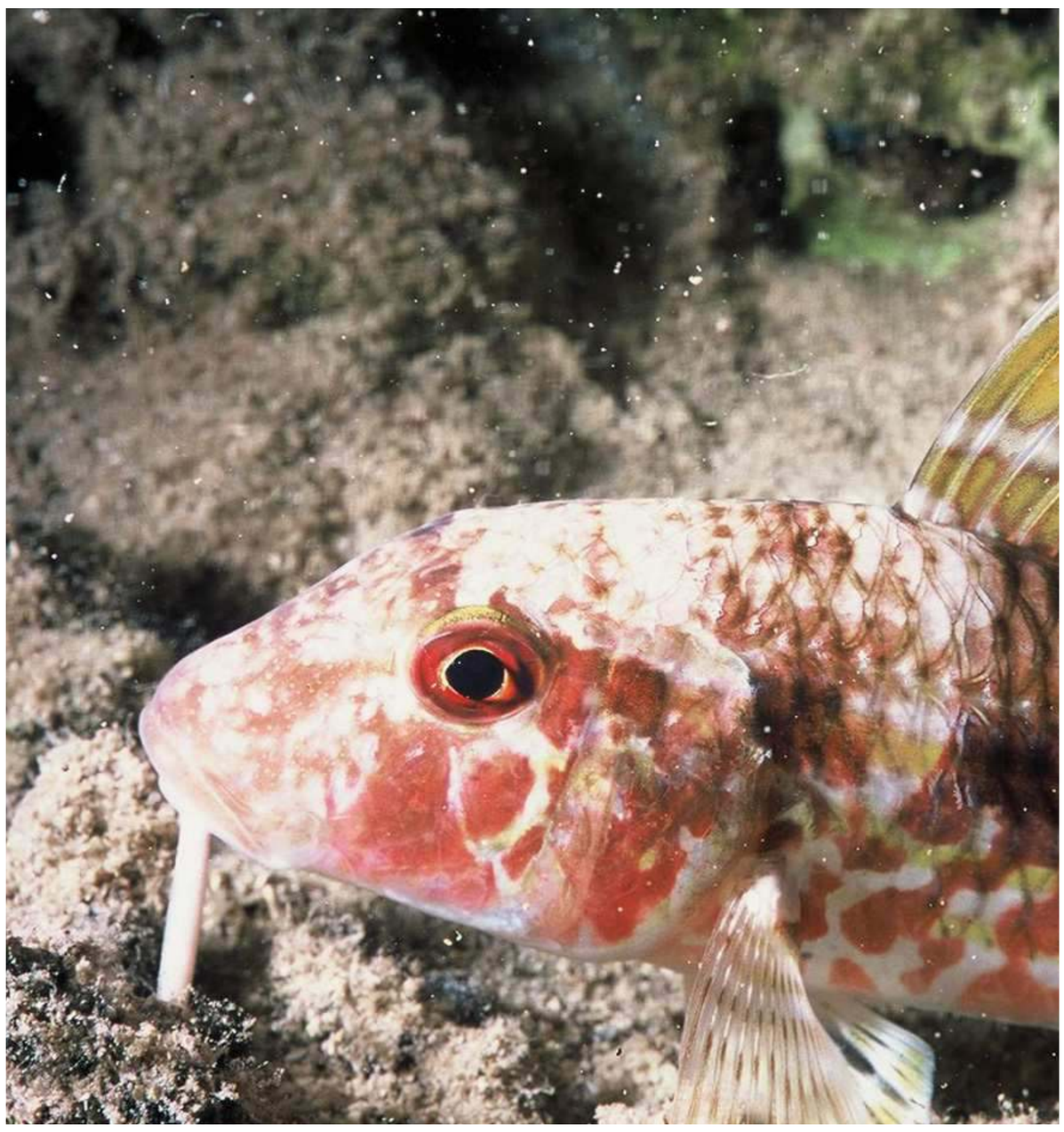

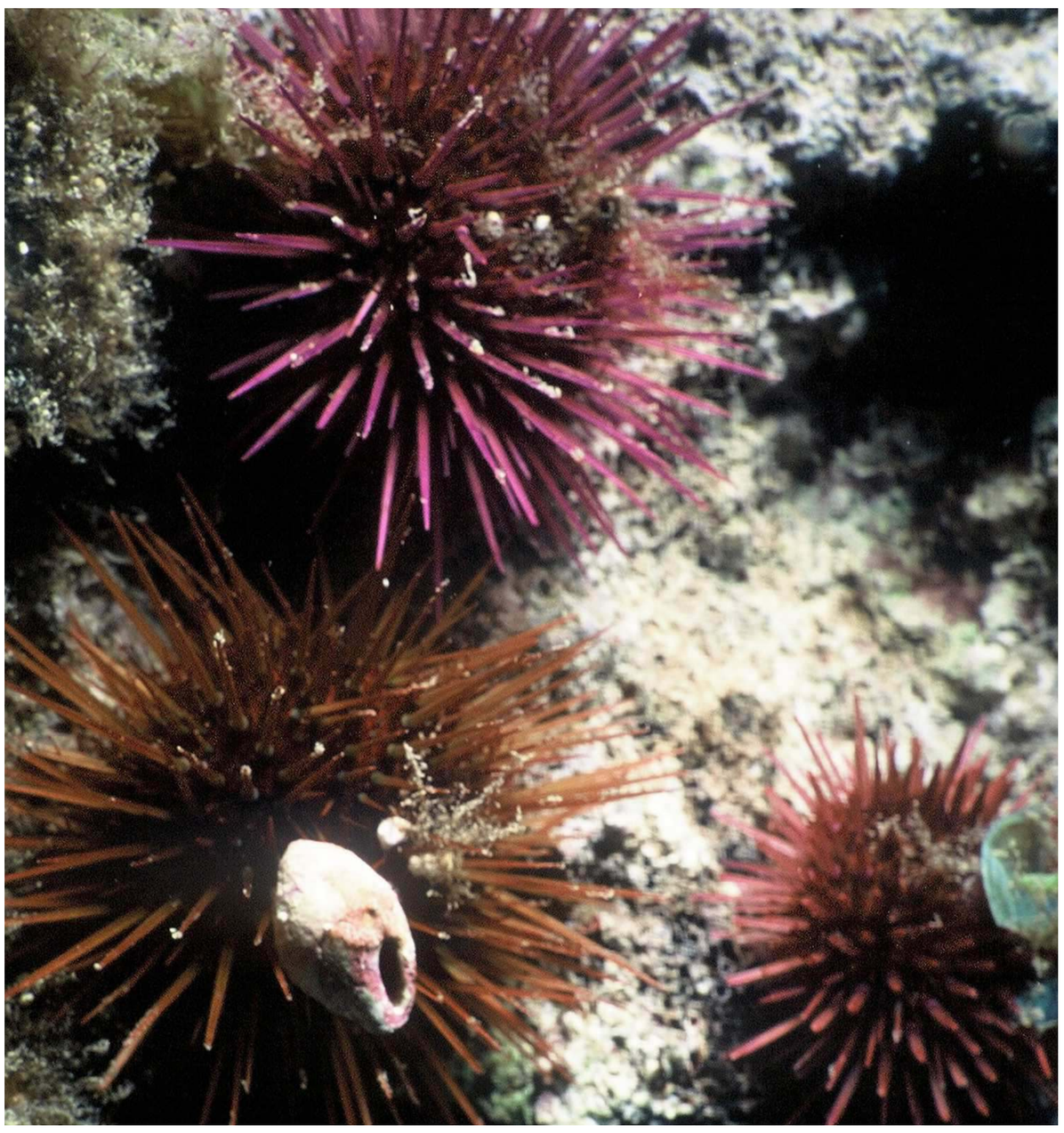

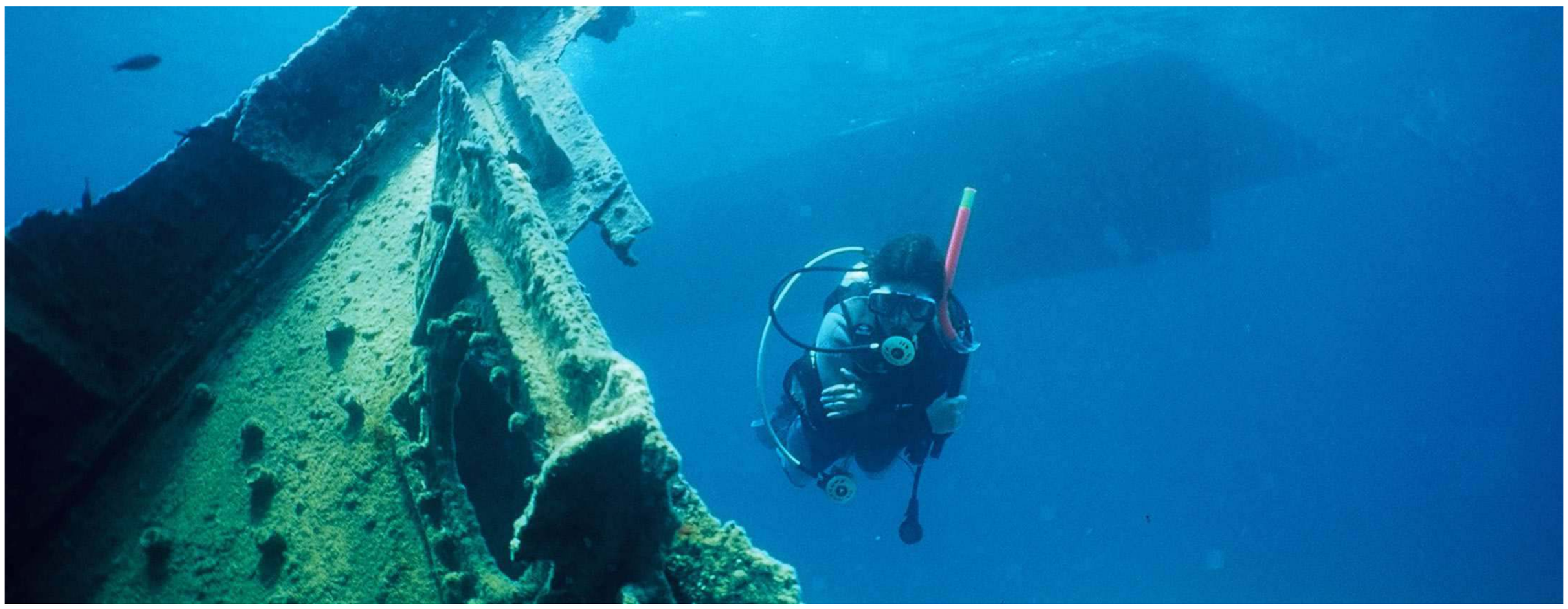

Peki ya yurt dışı?

Yurt dışı dalış tatili içinse, ister amatör, ister profesyonel olun, önerebileceğim yerler, Mısır, Maldivler, Endonezya, Avustralya, Tayland, Filipinler Belize reefleri ve Ekvator.

LORD'S PALACE
HOTEL • SPA • CASINO

Girne'nin merkezinde yer alan Lord's Palace Hotel,
Kıbrıs tatili yapmak isteyenler için bir çok ayrıcalık sunar.

www.lordspalace.com

Dr. Fazıl Küçük Blv. No:38 Mersin 10
Turkey Girne / KKTC

Tel: +90 392 650 35 00
Fax: +90 392 650 35 25
E Posta: info@lordspalace.com